

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . „ 2.20
za Nemčijo celoletno . . . „ 28.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . „ 2.—
V spravi prejemov mesečno . . . 1.80

Sobotna izdaja:

za celo leto K 7.—
za Nemčijo celoletno . . . „ 9.—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12.—

SLOVENE

Inserati:

Enostopna petstvarata (72 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor)

za enkrat po 3) v
za dva- in večkrat . . . 25.,
pri večjih naročilih primerni
popust po dogovoru.

Poslano:

Enostopna petstvarata po 60 vin.

Izšla vsak dan, izv. em. ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.

Redna letna priloga vojni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Po svetovni vojski svetovni mir?

Listi, ki razmotrivajo nagovor Wilsonov v senatu, ne vedo kam z njegovimi lepimi nauki, ker je ta govor le bolj zanimiva akademična razprava nego dejanskim razmeram primerno izražen diplomatičen korak. — Po odgovoru entente razumemo, zakaj se Wilson bolj varnega čuti na profesojski stolici, nego na predsedniškem prestolu Združenih ameriških držav.

Da ni tudi v Ameriki dolar sveta vladar, bi bila beseda Wilsonova bistveno drugačna. Tedaj bi se bil Wilson postavil na stališče, ki sta mu ga dala odgovora osrednjih sil in entente na njegovo mirovno ponudbo, namreč da osrednje države vodijo vojsko za svojo obrambo, ententa pa da vodi prisvojevalno vojsko; oziral bi se bil na dejanske razmere na bojiščih in iz tega izvajal posledice za svoj nastop.

Toda Wilson tega ni mogel storiti. On sicer pravi, da je namen Združenih držav ameriških kazati človeštvu pot svobode, toda tudi v Ameriki so dejstva močnejša od še tako lepih besed. Tudi v Wilsonovi državi ima glavno besedo v javnem življenju brezsrčni, brezvestni in nereelni veliki kapital, ki žalibog dandanes v starem in novem svetu odločuje o usodi narodov in držav. Zato se je v sedanjih vojski tudi v Ameriki velika industrija spremenila v vojno industrijo ter izdeluje večino stvari, ki jih za vojsko namenjene pošilja v Evropo. Zato se je tudi v Ameriki življenje za revnejše sloje zelo podražilo. — Strelivo, orožje, denar, kovine, ki so na razpolago ameriškemu velikemu kapitalu, vse to je na potu po morju v Evropo, vse to služi našim nasprotnikom, da še nadaljujejo vojsko. Da ni teh sredstev, bi bil mir že davno sklenjen. Res je sicer, da Amerika pošilja to blago tudi neutralnim državam, toda Wilson dobro ve, da neutralci od tega nič več ne dobijo, ker jim na morju poberejo angleške ladje. Wilsonu je znano, da se s tem krši mednarodno pravo, po katerem bi neutralci smeli nemoteno vršiti svojo obrt in trgovino in vendar se je Wilson zopet zadovoljil le z besedami, ki je z njimi proti temu nastopu od strani Angležev oporekal, ne da bi izvajal kake dejanske posledice. Tako je bilo poslano veliko bombaža na Švedsko. Angleška si je vso pošiljatev krivičnim potom prisvojila. V Washingtonu so zvedeli za to in so to molče odobrili. Tudi proti črni knjigi, ki so jo izdali Angleži o onih ameriških trgovskih tvrdkah, ki so v zvezi s trgovskimi podjetji osrednjih sil in jim grozili, da morajo prenehati z njimi

vsak trgovski stik, so Amerikanci samo go-drnjali, a dejanski niso proti temu neču-venemu postopanju ničesar ukrenili.

Wilson v svojem govoru res lepo go-vo-ri o svobodi morja, toda kaj nam poma-gajo še tako lepe besede, ako ničesar ne stori, da bi bilo že sedaj morje svobodno saj za nevtralne države. Predsednik Zdu-ženih držav se hvali, da je morda on edini, ki more s tako odličnega mesta govoriti odkrito in povedati vso resnico; žalibog, da ima dovoljenje za to samo za bodočnost tako govoriti, o sedanjih razmerah pa se mora tudi on ravnati po ukazih velikega kapitala in molčati v onemoglosti tam, kjer se delajo dobre kupčije. Kajpada: Ko-likor bolj padajo vojaki kot nadaljne žrtve krute vojske, toliko bolj se dvigajo kurzi papirjev pri raznih industrijskih podjetjih. Zato pa bo vse ostalo le pri bolj ali manj lepih besedah, ako človeštvo nima več one sile v sebi, da bi krščanskim načelom pravičnosti in poštene solidnosti pripravilo vodilno in odločilno mesto tudi za javno naše življenje. Tudi tedaj bi sicer ne bilo odpravljen vse zlo, vendar bi se odpravi-le najbolj gorostasne krivice v mednarod-nem življenju.

Zato pa tudi gorečniki miru zama-n sanjajo o zlati misli, da po sedanjih svetov-ni vojski nastopi svetovni mir. Tiste moč-nejše sile človeštva, o katerih govori Wil-son v svojem sporočilu senatorjem, nam-reč ni in jo tudi njegove še tako lepe de-klamacije o trajni svetovni zvezi ne bodo pričarale na dan.

Besedo, ki je odrešila za svet in nje-govo revo, čujemo od vatikanskega čuva-ja, a ta sam toži, da je njegov glas le glas vnjočnega vpuščavi. Besede človeške mo-drosti same so ob teh dejstvih le prazne fraze brez pomena. Mi jih poslušamo, pa jih ne verjamemo.

Sv. oče čestital Wilsonu.

Kolin, 24. januarja. Iz Washingtona se javlja: Španski poslanik je v imenu sve-tega očeta ustmeno čestital Wilsonu, ker se trudi, da bi se dosegel mir. Wilson se je zahvalil potom španske vlade.

Važna ura v povestnici sveta.

New York, 22. januarja. (Kor. ur. — Brezlično.) Današnji Wilsonov govor v senatu je bil nepričakovan, nenaznanjen in je vse presenetil. Pripada najvažnejšim izjavam, ker se peča z vprašanjem, naj li Združene države opuste svojo dozdej običajno politiko osamljenja (izoliranja) in da se ne sklepajo zveze in na ustanovitve svetovne zveze za vzdrževanje miru. Wil-son je govoril približno eno uro. Zbornica

in galerije so bile prenapolnjene, poslu-šalci so napeto sledili govorom. Ko je senat pričel zopet z navadnimi posli, je rekel senator Le Follotte: »Pravkar smo preživeli zelo važno uro v življenju sveta.« Časnikarskih razmotrivanj o Wilsonovem sporočilu dozdej še ni, a vtis listov glav-nega mesta je, da podčrtavajo Wilsonovo zahtevo po svobodi morij. Govor doka-zuje, da Wilson ne namerava prekiniti po-gajanj o miru in da noče ostati nedelavni opazovalec pri razpravah o miru.

Senat podpira Wilsona.

Kolin, 24. januarja. »Köln. Ztg.« poro-ča iz Washingtona: Na splošno presene-čenje je senat sprejel predlog, ki odobra-va Wilsonova stremjenja in jih odločno podpira, da bi vojskujoči se stranki nazna-nili svoje mirovne pogoje. Glasovali so po strankah, a celo deset republikancev je za predlog glasovalo. Ostali republi-kanci so glasovali proti predlogu, češ da je Wilsonova nota prijazna Nemcem in da ogroža Monreov nauk. Razprava se je končala z ostrim govorom senatorja Le-visa glede na podmorsko vojsko. Ker je Levis v zvezi z belo hišo (tako pravijo Američani palačo, v kateri stanuje pred-sednik Združenih držav. Op. ur.), se sodi, da je njegov govor zelo važen.

Kaj žele Angleži od Wilsona?

Rotterdam, 24. januarja. Londonski list »Westminster Gazette« pričakuje od Wilsona, da bo Nemčijo pregovoril nezna-niti sporazumu nemške mirovne pogoje.

Italijani o Wilsonu.

Lugano, 24. jan. (K. u.) »Giornale d' Italia« povdarja kot hvale vredno, da je Wilson proglasil iste temelje svo-bode, kot nota entente. — »Secolo« je zadovoljen in pravi, da Wilsonovi predlogi Avstrijo naravnost obsojajo, za Nemčijo pa pomenijo poraz. — »Po-polo d' Italia« piše: Velike važnosti je dejstvo, da predsednik Združenih dr-žav podpiše politične smeri sporazu-uma in odkrito proglašati kot pravične. — »Corriere della Sera« povdarja: Zdi se, da Wilson prizna potrebo, da se od tujih vladarjev uničeno prebivalstvo zopet priklopi k svojim narodnim dru-žinam; s tem priznanjem zastopa isto kot sporazum. Wilson je pač za to, da se Poznanjsko loči od Nemčije, Galici-ja od Avstrije in Alzacija-Lotaringija od Nemčije in da se ločijo Italijani, Čehi, Srbi, Slovaki in Rumuni od Av-strije.

Neizvedljiv sen.

Genf, 24. januarja. (Kor. ur.) Pariški listi pripoznavajo, da je Wilsonova nota

posebno važna in zgodovinska, a da je nje-gov predlog neizvedljiv sen, ker smatra za rešena vsa vprašanja, ki danes uničujejo Evropo. Listi podpisujejo splošno zahtevo po bodočem mirovnem temelju in izjav-ljajo, da je Wilsonov nazor o pravičnosti in o svobodi tudi nazor zaveznikov, a sta-vijo pridržke glede na mir brez zmage in vztrajajo na potrebnih neizogibljivih obno-vitvah.

Odškodnina tisoč milijonskih žrtev.

Kolin, 22. januarja. Poluradna »Köln. Ztg.« piše: Predčasni mir brez vojne od-škodnine bi bil našemu narodu enak po-razu. Odločilna vojska bi se po kratkem mirovnem odmoru čez nekaj let nadalje-vala. Če bi moral naš narod obrestovati posojila, skrbeti za invalide, vdove in si-rote, vračevati dolgeve in se pripravljati za bodočo vojsko, bi potrebovali po po-vršni cenitvi vsako leto 15.000 milijonov, kar bi bilo nezmagljivo breme.

Angleška obtožuje Ameriko.

New York, 24. januarja. »Evening Mail« izve iz Washingtona: Pred dve-ma tednoma je angleški poslanik izro-čil v državnem oddelku noto, v kateri Angleška dolži Združene države, da so z nameravano popustljivostjo dovolile, da so nastale na ameriških tleh nem-ske zarote. Po vojski da bo Angleška zahtevala od Združenih držav ogrom-no odškodnino radi te dozdevne kršit-ve nevtralnosti.

Shod angleške delavske stranke

so otvorili 24. t. m. v Manchestru. Udele-žuje se ga do 700 delegatov, med njimi mi-nister Henderson. Pričakujejo važne raz-prave o vojski.

Francosko-italijanski posvet parlamentar-cev odgodev.

Lugano. Dne 25. t. m. v Rimu sklican posvet francoskih in italijanskih parla-mentarcev so zopet odgodili za negotov čas.

Neskladnost v ruski politiki.

Neprestane osebne izpremembe v ruski vladi izvirajo po vsej priliki iz boja med angleškim vplivom in rusko samozavestjo. Rusija je čimdalje tem-bolj odvisna od Anglije, tako da se le-ta utika že v njena najnotranjša vprašanja. Umevno je, da mora razbo-ritemu ruskemu človeku to presedati. Posebno težko pa občuti ruska aristo-kracija, da se britanski poslanik v Pe-trogradu jame vmešavati že v ruske strankarske razmere tako v dumi ka-

LISTEK.

M. Elizabeta, O. S. Urs.: »Iz moje celice«.

Pod skromnim naslovom »Iz moje celice« je izdala krasno pesniško knji-go redovnica M. Elizabeta, učite-ljica uršulinske slovenske meščanske šole v Ljubljani. Ni nam bilo novo, da cvete v samostanskih celicah cvetje poezije, da išče pesniška boginja za-vetja v samostanski tihoti, ko ji prete neugodnosti sveta. Prijetno pa smo bili iznenadeni, da smo dobili prav sedaj, ko gospoduje meč in težki časi pesnijo človeštvu najsilnejšo epopejo, najpre-tresljivejšo tragedijo, da smo dobili prav v tem času zbirko liričnih pes-mi, polnih globokih, krepko izra-ženih čustev. Ko pa smo prebrali pesmi v posameznih oddelkih knjige (V svitu večne luči — Rosa mystica — Med limbarji — Kjer mirte cveto), nam je bilo ta-koj jasno, da je nadarjeni pesnici dala tako globoka čustva vzvišena vsebi-na, ki jo opeva. M. Elizabeta je šla iskat pesniško lepoto k Njemu, ki je prava in čista lepota, k Bogu. Zato se nam pa zde njene pesmi, kakor da pri-hajajo iz solnčnih krajev; obsevalo jih je večno solnce presv. Evharistije, in ogrevale so jih žarki materinske lju-

bezni Marijine. In tudi s seboj prina-sajo pesmi M. Elizabete pravo solnce: solnce veselja, solnce srčne sreče ali vsaj tihe tolažbe. Kakor nežno cvetje so te pesmi: žarne rože nadzemske lju-bezni, deviške lilije, nevestine mirte, vzevele, vzdehte le na vrtu Bogu posve-čenega srca.

Vernim srcem, nežnim dušam bo-do ti biseri slovenske religiozne liri-ke molitev, pa tudi vsi ljubitelji in po-znavatelji pristne poezije jim moramo z umetniškega stališča priznati visoko pesniško vrednost.

Krasno vezana knjiga stane 3 K 80 vin., broširana 2 K 20 vin. (s poštnino 20 vin. več). Dobiva se v uršulin-skem samostanu v Ljubljani.

Odlomki iz dnevnika.

Drugi dan potem, ko sem prišel sem, sem imel opoldne pri delitvi menaže pri-liko ogledati si precej natančno meni do-deljeno moštvo, oziroma moštvo, katero sem imel prevzeti od nadporočnika R., ki je bil tisto opoldne še tu z menoj navzoč pri delitvi menaže.

Med mnogimi različnimi mladimi in starimi obrazi je napravil name med vsemi takoj ta dan globok vtis simpatičen, mlad fant, ki je bil še brez šarže, navzlic temu pa je igral v kuhinji vlogo nekakega »me-nažemojstra«, kar mu je že priletni četo-

vodja, ki je bil za to mesto določen, rad prepuščal.

In mladi fant se je navzlic temu, da je bil med vsemi najmlajši, z neko nenavad-no samozavestjo sukal po kuhinji. Ta sa-mozavest pa je bila združena s toliko mir-nostjo in resnostjo, da so se mladi in stari, šarži in nešarži, klonili pred njo. Njegov nastop, njegovo tiho nadvlado, je krepilo to, da je govoril poleg materinščine mad-žarščine precej dobro hrvatski in neko-liko nemški.

Ko sem nadporočnika R. vprašal po tem fantu, se je skrivnostno nasmešnil ter mi dejal, da je to Arpad Ponyt.

»O njem ti povem zvečer nekaj po-sebnega,« je pristavil nadporočnik.

Ko sva odhajala, je stal Arpad naen-krat pred nama. Strumno je salutiral ter se mi priporočil, da bi smel ostati tudi pod mojim poveljstvom v kuhinji. Obljubil sem mu pod pogojem, da bo vršil svoj posel v občo zadovoljnost. V tistem trenutku pa sem opazil, da so se srečale oči nadporo-čnika z očmi mladega Arpada. V tem sre-čanju so bile besede, ki so me razburile, ker so bile neizgovorne, meni nerazum-ljive, pa tako čudno skrivnostne, da mi je bil Arpad tisto popoldne mnogokrat v mislih.

Nadporočnik R. se je imel odpeljati drugo jutro na daljši dopust; ni bilo upa-nja, da se bo še vrnil tu sem. Zvečer sva sedela skupaj pri oficirski menaži in po-slušala še dolgo po večerji cigana-vojaka,

ki je igral na gosli tako, da sva bila za-pletana oba v neko čudno razpoloženje. Razpoloženje tako, da bi lahko samo ena beseda — beseda o domovini, o ženi in otrocih — privabila solze v oči. Za menoj je bilo malo dni, odkar sem videl domo-vino, ženo, otroke; pred nadporočnikom pa je bilo malo dni, da bo po dolgem času videl ženo, otroke in domovino. Ker sta bili žalost in veselje v najinih srcih, zato nisva šla k počitku, temveč obsedela sva v mojem stanovanju pri čaju in cigareтах.

Takrat mi je prišla med drugimi zo-pet misel na Arpada. Opomnil sem zato tovariša, da mi je opoldne obljubil, da mi bo povedal o njem nekaj posebnega.

»Da, to je tudi moja dolžnost, da ti povem in te opozorim na dozdej samo me-ni znano dejstvo, da Arpad ni fant — tem-več dekle.«

»Dekle!« sm vzkliknil presenečen.

»Da, dekle! Zanimivo je to, da on — ona samo sluti, da jaz to vem. Ta slutnja in moja gotovost je otežkočala zadnje ted-ne razmerje med nama tako, da ne bi bilo mogoče več dolgo vzdržati. Napraviti bi moral odločilen korak. To bi mi bilo tež-ko, zato je prav, da grem od tu in in prepu-stim tebi, da napraviš ta korak. Ker si novinec, ti to ne bo težko — ni ti treba imeti nobenih ozirov. Tudi meni jih ni bilo treba imeti, zato nisem se mogel odločiti, nisem mogel...«

»Pa kako si prišel na to?« sem ga vprašal.

kor v senatu ter je treba takorekoč za vsako ministrsko imenovanje že britanskega dovoljenja. Britansko poslanstvo v Petrogradu si je med liberalci kakor tudi med konservativnimi narodnjaki izbralo svoje zaupnike, ki opravljajo angleške posle. Nenavaden padec Stürmerjevega ministrstva, ki mu je sledil Trepov in sedaj Galicin, je dokaz nestalnosti v ruski državni politiki, v kateri se srečujejo dvorni vplivi, strankarska demagogija in diplomatska delavnost zapadnoevropskih poslanikov.

Tudi umor Razputina, ki so mu očitali miroljubnost, je političen umor prve vrste, ki v žarki luči kaže brezobzirnost Velike Britanije v izbiri sredstev. Anglija se nikoli ni strašila političnih umorov, ako je bil od tega odvisen njen vpliv v kakšni državi. Dokaz za to je umor ruskega carja Pavla I. 1. 1801., katerega so izvršili ruski dvorjani Angležem prijazne stranke. To se je zgodilo kmalu potem, ko je imenovan ruski vladar sklenil s severnimi nevtrali zvezati proti Angliji ter se je pripravil, da v zvezi s takratno Francijo napove Angliji vojno. V uglednih petrogradskih krogih poznajo brezvestnost britanske politike. Dobro vedo, da je ta politika mnogokrat igrala svojo vlogo pod klobukom ruskih liberalcev, da bi si na ta način pridobila vpliv na carskem dvoru. Ako je tedaj Stürmerju res poverjena važna vloga v ruski zunanji politiki, potem kaže to, da je na carskem dvoru še pravih mož, ki še niso obupali nad Rusijo in hočejo preprečiti, da bi Rusija postala angleška posest kakor svojčas največja indijska kolonija.

Posledice Razputinovega umora.

Kodanj, 24. jan. Ruski listi javljajo: Usmrtil se je knez Pakadze, ki je bil zaročen z Razputinovo hčerko. Njega poslanca dume (Puriškeviča?) so zaprili. Predsednik dume je v njenem imenu brez uspeha prosil, naj zaprtega poslanca izpuste.

Pobune v Petrogradu.

Stockholm, 24. jan. Ruski listi poročajo o velikih pouličnih pobudah v Petrogradu, ker kruh ni bil vžiten. Na izrednike so poslali vojake. Poveljujoči poročnik je zapovedal vojakom, naj streljajo na množico, a ker vojaki niso ubogali, je sam večkrat ustrelil, nakar so ogorčeni vojaki častnika šestkrat prebodli z bajonetom. Celotno stotnijo so postavili pred vojno sodišče; 150 mož so obsodili na smrt, a jih pomiloštili in izgnali do smrti v Sibirijo.

Upor sibirskih vojakov.

Berlin, 24. jan. (K. u.) Wolffov urad poroča: Nek ujet Rus 17. sibirskega strelskega polka je izpovedal: Sibirski strelski polk št. 17 in 18 sta bila v zadnjih bojih pri Rigi določena za prvi napad; branila sta se pa nastopiti, ker prvi bataljon 17. sibirskega polka ni hotel napasti. Častniki bataljona niso prav nič poizkušali, da bi moštvo pripravili do napada. Tudi niso ničesar pripravljali za napad, ostali so v svojih postojankah, kot da ne bilo nobene povelja za napad. Nato so sibirski polki 17. in 18. izmenjali s sibirskima polkoma 19. in 20.; prva dva sta prišla v re-

zervo. Tam so prvi bataljon 17. sibirskega strelskega polka ostali trije bataljoni razorožili. To se je pa posrečilo šele po dvanajstih pogajanjih, ker moštvo 2., 3. in 4. bataljona ni hotelo streljati na svoje tovariše. Nato so še isti dan kratkoma ustrelili 24 mož prvega bataljona. 40 drugih mož čaka ista usoda. Cel bataljon so nato brez orožja poslali v notranjost dežele.

Ali postane Sazonov veleposlanik v Londonu?

Berlin, 24. januarja. »Lokalanzeiger« oproča: Rusko časopisje beleži, da imenovanje Sazonova za veleposlanika v Londonu ni posebno yerojetno. Pač pa bo Sazonov, če ne bo imenovan veleposlanikom, najbrže odpotoval na Anglijo. V tem slučaju bo njegova politična kariera zaključena.

Novi naši diplomati.

Dunaj, 24. jan. »Politična korespondenca« javlja, da je odpoklican naš poslanik v Brnu baron Gager, na njegovo mesto je šel baron Aleksander Mosulin. Poslanstvo v Monakovem bo med vojno vodil orof Douglas Thurn Valsassina. Odpoklican je poslanik na nizozemsko-luksenburškem dvoru baron Giskra, katerega nadomesti grof Szechenyi. Za poslanika v Sofiji je imenovan grof Oto Czernin, Grof Trautmannsdorf Weinberg je dobil značaj in naslov izrednega poslanika in ministra in ostane na svojem važnem mestu v Carigradu. Baron Haymerle je tudi dobil naslov in značaj izrednega poslanika in pooblaščenega ministra in je poklican v zunanje ministrstvo, kjer prevzame važen referat. Grof Hojós je pridržen poslanstvu v Kodanju kot pooblaščenec za Kristijanijo. Na njegovo mesto je poklican grof Colloredo Mannsfeld kot načelnik kabineta zunanje ministra. Vsi ti diplomati so dobili visoka odlikovanja.

Iz Polja.

Nocoj je dolgčas in ne vem, kaj bi počel. Ura je 9. in v Unionovi kleti v Ljubljani se je ravno začelo življenje, tu so nas pa že vrgli na ulico — brez ozira na šaržo. Edino življenje je še v Mornariški kazini — do 11., nocoj celo do 12. Tu odpravljajo goste na ta način, da 10 minut pred policijsko uro za trenotek ugasnejo elektriko; tedaj moraš hiteti, da najdeš svoj površnik. Sicer je pa življenje tu prenapeto.

Ravno mi je prinesel moj »burš« — doma tam nekje z Bizelskega — iz častniške menaže večerjo. Veste kaj sem dobil? Pol piške z rižem, šunko, solato, kos torte, kos belega in kos črnega kruha! In vse to me stane z enako obilnim opoldanskim kosilom 4 K, oziroma, če se odpovem utrdbenim dokladom, 7 K. To se pač izplača. Drugače je s stanovanjem. V hotelu pobeglega Italijana so mi dali majhno, umazano sobo v podstrešju, za katero moram plačati 4 K na dan. Ježi me, da bi me odirali na račun regnikolskega hotelirja, a pomagati si ne morem. Poleg hotela ob arzenalu je restavracija v kateri vodi posle za pobeglega regnikolskega gospodarja natakara Slovenec, star Vipavec. Slovensko govori s teboj prav potihoma, nemško zna že glasneje, domačinsko pravico pa ima v lokalno ita-

lijansčina. Ampak vino imajo pa le dobro. Slovenske časopise prodajajo v petih prodajalnah, dobiš jih — zaeno s hrvaškimi — v »Narodnem domu, pa tudi v največji tuk. kavarni. Sicer jih obešajo tja bolj v kot, a imajo jih pa le.

Slovenec je tu mnogo iz vseh slojev, bodisi pri vojaki, bodisi v arzenalu in drugih podjetjih. A žive nekako osamljeno in zapuščeno. Tudi med mornariškimi častniki jih je mnogo, a svoje narodnosti ne obešajo baš na veliki zvon — morska voda pač človeka vsega prevzame. Tudi hrvaški živeli se mi zdi nekam mrtev in plah, dočim se vedejo Italijani docela svobodno in samozvestno. O Nemcih naj niti ne govorim, ti so danes tu gospodarji položaja. Najbolj se čudim Hrvatoma, ki so vendar tudi gospodarsko dobro podprti.

Enake razmere kakor v Pulju najdemo tudi na otoku Čresu in Lošinju. Tudi tu so Hrvati gospodarsko dobro organizirani, a časopisje je premalo razvito. Škandal je, da na celem creskem in lošinjskem otoku v nobenem javnem lokalnem ne dobiš hrvaškega časopisa. S tem se seveda javno mnenje ne vzgaja v hrvaškem smislu. No, razmere se lahko na mah izpremenijo, naj le veter od zgoraj enkrat zaveje tako, kakor je svojčas zavel v Dalmaciji. Tedaj se bo hitro pokazalo, da sever in vzhod Jadranskega morja ni italijanski, marveč slovenski in hrvaški. Bog nam daj mir, a vlada naše pravice! Srečen pozdrav vsem prijateljem in znancem!

Ivan Ogrin.

Iz vojne.

O smrti Ivana Medena,

c. kr. častniškega namestnika 27. črno-vojniškega pešpolka se nam piše: Nepričakovano je došla tužna novica: Ivan Meden, častniški namestnik, je padel 6. januarja na praznik Sv. Treh kraljev. Njegovi tovariši smo to novico začudeni sprejeli, ker ob času njegove smrti je bilo sploh mirno na tej fronti. Mi nismo napadali, sovražnik tudi ne. Kako je torej postal naš ljubljani Meden žrtev vojske? Od 18. oktobra 1916 je bil pridržen oddelku metalcev min. Kakor se je dognalo, ni bil žrtev sovražnega strela, ampak žrtev lastne mine. Ko jo je namreč zažgal namerjeno na izdajalca-Italijana, udari izstrelak nazaj ter ga zadene tako nesrečno v glavo, da je bil na mestu mrtev. Za njim žaluje vsak, kdor ga je poznal. Bil je blaga duša, najboljši predstojnik in poveljnik pridrženemu mu moštvu, vrl značaj. Spoštovali so ga častniki, moštvo in njegovi tovariši. Vsa ga je imel rad, kdor ga je poznal. Bil je mnogokrat zaradi hrabrosti pohvaljen in odlikovan. Najlepše odlikovanje je pa prejel sedaj, ko je umrl na polju slave za domovino ter prejel mučeniški venec. Predragi naš Meden! Kot junak si šel med junake-tovariše po odlikovanje tja, kjer ni solz in trpljenja. Prosi pri Bogu za svoje za domovino se boreče tovariše, da častno rešimo težko nalogo. Tvojemu neugasljivemu spominu slava, mir Tvoji blaži duši!

Mladenčičevo pismo.

Dragi starši! Minulo je že leto dni, kar smo si roko podali, ko sem se na

bojno polje podal; a hvala Bogu sem srečno dočkal novo leto 1917. Sedaj smo v rezervi. Na današnji dan smo imeli skupno sveto mašo z drugo kompanijo. Godba je igrala pri sv. maši in prosti smo, tako da prav lepo obhajamo novo leto. Tako smo veseli kakor bomo takrat, ko bo konec vojske.

Solnce nam je sijalo po hribih tako lepo in po dolinah se je razlegalo, ko nam je igrala godba. Jaz sem danes tako vesel, da Vam tega ne morem popisati.

Ko premišlujem nazaj, se spomnim, v kolikih nevarnostih sem bil to staro leto, ki je minilo, pa sem vselej srečno ven prišel. Bogu in Materi božji sem se lepo zahvalil, ki sta me tako lepo vodila po pravi in srečni poti in še za leto 1917. sem se jima priporočil, da me bosta varovala in vodila, kot sta me v pretečenem letu. Tudi jaz sem jima obljubil, da jih ne bom zapustil ne pozabil, kakor jih dosedaj nisem.

Upanje imamo, da bo to leto te nesrečne vojske konec; spomladi bomo še polento malo prešturmali, potem pa bo konec.

Kako so nas poslušali polentarji, ko je na novega leta dan o polnoči začela v rojni črti igrati godba. Stala je na nekem visokem hribu (2600 m). To je bilo nekaj krasnega za poslušati. Polentarji so si mislili: »Avstrijci so pa le tiči,« kot tudi v resnici smo. Zabavljati so začeli, a mi smo jih kmalu poparili, ker so še vedno tam, kjer so bili pred meseci.

Dragi starši! Ne smete nič žalovati po meni, mora že tako biti. Če me bo na bojišču smrt doletela, nič hudega, saj bom umrl za domovino. Pa upanje imam, da se bom srečno vrnil z bojišča. Ker me je dosedaj Bog obvaroval, imam upanje, da me bo varoval do konca.

Morska bitka v Severnem morju.

Berlin, 23. januarja. (Kor. ur.) Wolffov urad poroča: Pri nekem podjetju naših torpedovk je prišlo 23. t. m. zjutraj pri Hoofden do spopada z lahki angleškimi bojnimi silami. Pri tem je bil en sovražni rušilec med bojem uničen, drugega pa je po boju naš letalec videl, da se je potapjal. Od naših torpedovk je bila ena težko poškodovana in je po došli poročili priplula v nizozemsko pristanišče Ymuiden. Ostale naše torpedovke so se polnoštevilo z malimi izgubami vrnile.

Načelnik generalnega štaba mornarice.

Hoofden se imenuje jugozapadni del Severnega morja do črte Dover—Calais.

Angleško poročilo.

London, 23. januarja. (Kor. ur.) Admiraliteta poroča: V minuli noči je zadela patrolja brodovja blizu nizozemske obale na oddelek sovražnih rušilcev. Vnel se je boj. En sovražni rušilec se je potopil, ostali so se razkropili, ko smo jim zadali veliko škodo. Tema je preprečila, da nismo mogli opazovati popolnega uspeha boja. Pozneje se je brzojavilo: Danes ponoči se je razvil kratek, oster boj med sovražnimi in našimi rušilci blizu Schawbanka. Torpedo je zadel 1 naš rušilec. Vsled razstrelbe so bili ubiti 3 častniki in 44 mož. Lastne ladje so rušilce potopile. Drugih izgub nismo imeli.

»Prav slučajno. Slučajno so mi bila prišla v roke pisma, ki so mi dala povoda dovolj, da sem nepresenetljivo, sigurno zasledoval celo stvar in tako sem si bil nabral dokazov za to.«

»In nihče ni slutil? Tudi ti ne do tedaj?«

»Nikdo! Ravno v tem se kaže ženska. Poldrugo leto je že tu. Če ne bi bil slučajno na to, bi ostalo še zdaj skrito. Le pomisli, da to skrivati ni bilo lahko: zdravniške preiskave, transporti in vse drugo vojaško življenje ni prineslo na dan te skrivnosti. Seveda ji je pri tem dobro služilo to, da je bila pred poldrugim letom sprejeta kot črnovojniški delavec in ne kot vojak-črnovojinik. Sprejel jo je v službo moj prednik še na Ogrskem, seveda ne sluteč, da se v tem mlademu fantu skriva dekle.«

»Vsekakor zanimivost, ki diši po romantiki,« sem pristavil in oba sva se zamislila.

Čez nekaj časa je povzel zopet tovariš.

»Zanimivo bi bilo zvedeti, kaj jo je gnalo v ta romantični dogodljaj.«

»Morda boš ti zvedel to, pa mi boš poročal.«

»Pa ti bom poročal. Gotovo!«

Poslovala sva se. Tovariš se je drugo jutro odpeljal v domovino, jaz pa sem prevzel svoje novo mesto.

Po vsem tem, kar sem zvedel o Arpadu, mi ni bilo lahko se premagovati, da bi se ne izdal. Previdno sem opazoval njegovo delo, ki je teklo mirno in vestno, kot

pri malokomu drugemu. Navzlic temu pa sem čez nekaj dni opazil, da je Arpad nekam razburjen, da se ogiblje mojim pogledom in da mu misli niso več tako pri delu, kot so mu bile prej. To me je utrdilo v sklepu, da napravim konec, ker to stanje tudi radi odgovornosti nisem mogel več prenašati.

Prišel je odlok, da so zopet dovoljeni dopusti za moštvo.

Drugo jutro po večeru, ko sem bil ta odlok moštvu razglasil, se je oglasil pri meni v pisarni Arpad.

»Gospod, za štirinajstodnevni dopust bi prosil.«

»Kdaj si bil zadnjič na dopustu?«

»Še nič, odkar služim tu.«

»In koliko časa že služiš?«

»Šestnajsti mesec.«

»Imaš dokumente pri sebi?«

»Kakšne dokumente?«

»No, saj si vpisan ko črnovojniški delavec.«

»A takol!«

Privlekel je iz žepa papirje, ki so se glasili na Arpada Ponya, 21 letnega mladenci iz komitata Maros Torda, okraj Felső.

»Kam pojdeš na dopust?«

»No, domov.«

»Kam domov?«

»No, na Ogrsko, v Felső.«

»Imaš tam stariše?«

»Da, mačeho in brata.«

Navzlic temu, da sem mu stavil vprašanja v strogem vojaškem tonu, se ni Arpadov obraz niti za trenutek spremenil; niti za trenutek ni kazal kake zadrege. Zato sem povzel drug ton.

»Pa v Felső imaš tudi dekle; lepo, mlado dekle.«

»Kako dekle, nimam dekleta.«

Rdečica je poljubila njegova lica.

»Kdo pa ti piše tako pogosto?«

»Piše mi prijatelj.«

»Tvoj fant — Arpad Ponya — tvoj fant, ker ti si — dekle!«

Priznati moram, da sem v velikem razburjenju izgovoril te besede. Pričakoval sem, da se bo ta dramatični trenutek pričel s tajejanjem, lažjo, končal pa se je s priznanjem in solzami. Toda nič od tega!

Močna rdečica je objela Arpadov obraz, oči je povesil in nekaj časa v vidni zadregi molčal. Potem pa povzdignil glavo, vprl vame svoje lepe oči in mi mirno dejal:

»Da, dekle sem!«

»In se nisi zavedala nevarnosti, ko si se lotila tega, ko si se oblekla v laž?«

»Nevarnosti? Kaj si mi more zgoditi? Zopet je povesila oči; njene besede so bile izgovorne nežno, proseče.

»Dekle, sedi in povej mi, zakaj si storila to.«

Povedala mi je povest, kaj je bila prej. Povest o zlobni mačehi in težkem življenju, ki je bilo na domu, kjer je poginil oče v pijači, gospodovala pa hudobna ženska. — Povedala mi je povest o mladi ljubezni in o fantu, ki je odšel v vojsko. Kmalu potem je šla tudi ona s papirji svojega brata. Takrat, v vrtincu čudnih stvari, ji to ni bilo težko.

Tako mirno, odkritosrečno v podrobnosti in prostodušnosti mi je pripovedovala, da nisem niti trenotek dvomil nad njenimi besedami.

»Kaj boš pa počela zdaj doma? Da bi se vrnila k nam, ni misliti.«

»Ne bom se vrnila, zato tudi grem.«

Njene besede so bile mehke, kot da so poročene iz solz. Povedala mi je, da je dobila v zadnjih dneh pismo, da se je njen fant vrnil kot invalid iz Rusije. Zdaj grem k njemu.

Zanimalo me je še eno:

»Pa nisi bila nikdar v nevarnosti med svojimi sotovariši, da bi se izdala, da bi te kaj izdalo?«

»Od začetka je bilo težko, potem sem se privadila.«

»In nisi nič slutila, da ve morda moj prednik, da vem morda jaz, kaj je s teboj?«

Takrat je postala zopet rdeča v obraz. Naravno prostodušno mi je odgovorila:

»Da, zadnje dni sem slutila to. Slutila sem to pri vašem predniku in pri vas.«

»Zakaj?«

»Ne bila bi ženska, če bi ne slutila tega. Pogledi so vaju oba izdali!«

Zgodaj drugo jutro je odšel Arpad Ponya na dopust.

Jaz pa sem tisto jutro pisal enega izmed najtežjih protokolov. Pisal sem o Arpadu Ponya iz Felső. Iz strogo uradnega sestava ni bilo spoznati, da je bilo moje srce razpoloženo tako, da bi pisal lahko roman.

Nekaj dni se je v kuhinji poznalo, da ni tam mirnega, resnega Arpada. Čez teden dni pa sem prejel karto iz Felső.

Podpisana sta bila na nji Regina Ponya in Koloman Jokies — invalid. P.

Podrobno nemško poročilo.

Berlin, 24. jan. Wolff javlja: Izpolnjujoč uradno poročilo o boju med delom naših torpedovk z lahki angleškimi bojnimi ladjami so se javile še sledeče podrobnosti: Takoj, ko se je pričel boj, ki se je bil v temi, je bila vodilna ladja »V 69« zadeta na poveljniškem mostu. Kroglja je ubila poveljnika brodovja korvetnega kapitana Maksa Schulza, ki je od začetka vojske svoje brodovje vedno drzno in uspešno vodil, dalje dva častnika in nekaj moških; tudi krmilo je bilo poškodovano, vsled česar je ladja zavozila v neki drugi čoln. »V 69« je potem zelo poškodovan zavozil v nizozemsko pristanišče Ymuiden, ne da bi ga bil sovražnik oviral. Čoln, v katerega je bil zavozil »V 69«, se je udeleževal dalje boja, dasi je bil poškodovan. Zaletel se je med bojem v nekega angleškega rušilca in ga težko poškodoval. Rušilca so pozneje naši letalci videli, da se je potapljaj. Nemški torpedovki se je posrečilo, da se je pripeljala v nemško opiralnico, ne da bi jo bil motil sovražnik, dasi je počasi vozila, ker je bila dvakrat zadeta. Tretji nemški čoln, ki je v temi izgubil zvezo z ostalim brodovjem, je trčil na veliko sovražnih torpedovk, jih takoj napadel in zadel s torpedom v neposredni bližini velik sovražni rušilec. Z ozirom na premoč je čoln prekinil boj in se v dobrem stanju nemoten po sovražniku vrnil v pristanišče.

Vojska z Rusi in Rumuni.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.
Dunaj, 24. jan. Uradno:

Vojna skupina maršala pl. Mackensena.
Severni breg rokava sv. Jurija smo zopet izpraznili.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.
Izvemši mestoma pomnoženega boja s topovi se nič ne poroča.

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.
Pri avstrijskih bojnih silah nič novega.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. jan. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.
Na obeh straneh reke Aa in južno Rige so se razvili za nas ugodni boji.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.
Ob ojtrem mrazu le mestoma živahni boji s topovi in na predpoljih.

Bojna skupina maršala pl. Mackensena.
Severni breg rokava sv. Jurija se verno Tulče smo zopet zapustili.

Berlin, 24. januarja. Uradno:
V Karpatih je zelo mrzlo. Ob jasnem vremenu napredujejo čete zaveznikov korakoma. Galac se obstreljuje v dolgih nočeh dalje; žar gorečega mesta se vidi več milijale. Bolgarski poizvedovalni oddelek 2 stotnjij je prodril en km severno rokava sv. Jurija iz pridobljenega močvirja in je vrgel ruske prednje straže. Ponoči so se izognili napadom ruskih sil in so se na povelje umaknili nazaj čez rokav sv. Jurija. Z ognjem topov smo potopili sedem ruskih ladij, ki so naložene z blagom poizkušale pripluti ponoči v Reni.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 24. jan. zvečer. Uradno:

Nemški napadi na obeh straneh reke Aa so izirgali Rusom veliko zemlje. Dandaj so ujeli nad 1500 mož.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Rusko uradno poročilo.

22. januarja. Ponoči v 21. januarju okoli 3. ure sta poizkušala napredovati nemški stotnjiji južno vasi Darovo ob Ščari, jugovzhodno Baranovičev, zadržal ju je pa naš ogenj; vrtni sta se morali v svoje jarke. V smeri proti prekopu je obstreljeval sovražnik s topovi in z metalci min naše postojanke na bojni črti Rudka—Mirinska—Velicka; nato je napredoval z malimi oddelki in udrl dve vrsti južno Rudke—Mirinske; na pomoč prihitela ojačenja so ga pa zopet pregnala in vzvratna položaj. Pri Svanikih ob železnici Reječje—Kovel in pri Starih Mozorjih je naše topništvo živahno obstreljevalo žične ograje in kritja. Opazovali smo, da je bežal sovražnik iz prve črte jarkov v drugo in privedel male oddelke ojačenj. Južno Brodov je obstreljeval sovražnik ponoči naše postojanke pri Dubieh (?), Batkovu, Hukalovcih

in ob cesti Tarnopol—Zoločov. Pri naših postojankah južno Brzezanov je napadel francoski letalski poročnik Frosse nemško letalo, ki je padlo. Liki kamen je padlo v nemške črte pri vasi Skomorecky Nove ob reki Narajovki.

23. jan. Sovražnik je južno Brodov obstreljeval ponoči naše postojanke pri Dubie- (?) Barkow-Chukalowce kakor tudi ob cesti Tarnopol-Bolotczow in južno Brzezanov.

Na rumunski bojni črti je zadržal naš ogenj poizkuse sovražniku napredovati v dolini Oitoz. Na ostalih bojnih črtah se je streljalo.

Premikanja čet na Ruskem.

Petrograd, 24. jan. »Ruskoe Slovo« poroča, da nameravajo pri armadah na zahodu in jugu velika premikanja. Na Francosko bodo poslali še nadaljne čete.

Velika železniška nesreča pri Cururei.

Bern, 24. januarja. (Kor. ur.) »Progress de Lyon« poroča iz Jaša: Po uradnih podatkih je bilo pri železniški nesreči pri Cururei ubitih 374 oseb in 756 ranjenih, med temi 300 težko.

Vojska z Italijo.**AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.**

Dunaj, 24. jan. Uradno se poroča:

Neizpremenjeno.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer.

Italijansko uradno poročilo.

23. januarja. Na tridentinski bojni črti omejevano delovanje sovražnih topov. Naše moštvo je razkropilo razkropljeno sovražno moštvo pri Pasubio, v Adiški dolini in na slemenih Monte Sologgio (Astico).

V odseku pri Plaveh (ob osrednji Soči) običajen boj s topovi v jarkih. Jugovzhodno Gorice je po kratki, a zelo živahni pripravi s topovi, sovražni oddelek začasno udrl v nek naš strelski jarek, a smo ga takoj vrgli iz njega. Na Krasu srednje močni topovski boji in delovanje patrulj.

Francoske čete za laško bojišče.

O zbiranju velikih množic francoskih čet ob zahodni švicarski meji izraža nek ententni časopis mnenje, da gre tu za sile, ki jih hoče Francoska na podlagi dogovorov na konferenci v Rimu spraviti na italijansko bojišče. To verzijo potrjuje vest, da so zaprta italijanska obmorska pristanišča. Če je to poročilo resnično, potem je v teku enako premikanje čet, kot v vojski leta 1859.

Podmorska vojska proti Italiji.

Dunaj, 24. jan. (K. u.) Iz vojnega tiskovnega stana se javlja: C. in kr. vlada je 15. majnika in 12. julija l. l. protestirala, ker so sovražni podmorski čolni na Adriji brez prejšnjega svarila torpedirali avstrijske in ogrske obrežne parnike (»Daniel Ernö«, »Zagreb«, »Dubrovnik« itd.). Ko je od takrat minulo že skoraj pol leta, razpošilja italijanska vlada nevtralcem okrožnico z 22. nov. 1916.

Zunanji minister baron Sonnino, ki je podpisal noto, opozarja pred vsem na to, da so avstrijski podmorski čolni potopili veliko italijanskih jadrnic, ki obsegajo veliko manj ton, kakor torpedirane avstrijske ladje. Popolnoma pa prezira okolnost, da so bile jadrnice posvarjene, predno so jih uničili. Razpravlja se na to o slučajih italijanskih ladij »Ancona«, »Letimbro« in »Siena«. Gotovo je še v spominu, da je bila »Ancona« pred potopom posvarjena in da so ljudem na krovu dopustili nad eno uro časa, da so se lahko podali v rešilne čolne in da je obžalovanja vredno izgubo človeških življenj povzročilo moštvo »Ancone«, ki je kršilo svojo dolžnost in je prvo odplulo ne ozirajoč se na popotnike.

Parnik »Letimbro«, ki ga je potopil 29. julija neki U čoln, je bil otvoril na U čoln ogenj; vsled česar se je razvil boj s streljanjem. Podatki italijanskih časopisov da so pogrešili tudi več italijanskih častnikov na poti na bojišče, potrjujejo sum, da je bil parnik »Letimbro« v vojaški službi. Če so izgubili življenje potniki, naj se to pripiše na račun protipravnemu nastopu kapitana in italijanske vlade.

Podobno se je zgodilo v slučaju parnika »Siena«. Neki c. in kr. U čoln ga je zapazil 4. junija 1916, ki je vozil proti Marseille. Čoln je ustrelil v svarilo parniku, ki je bil oborožen z dvema topovima. Parnik mesto da bi se bil ustavil, se je obrnil in je pričel streljati s topovi na podmorski čoln, ki je bil za to prisiljen, da je s topovi streljal na parnik. Tudi v tem slučaju je bilo obstreljevanje in uničenje parnika poponoma upravičeno. Za morebitne izgube ljudi je odgovorna italijanska vlada.

Plaz podsul italijanskega polkovnika z mnogimi vojaki.

Dunaj, 24. jan. »Politična korespondenca« piše: Plaz je v vojnem ozemlju podsul italijanskega polkovnika Valentinija z mnogimi vajaki.

Vsi so mrtvi. Valentini je spadal med najboljše častnike italijanskega generalnega štaba. Posređoval je, kadar sta bila generala Cadorna in Porro nasprotujočih si misli.

Četrto italijansko vojno posojilo

je sprejela italijanska javnost nad vse hladno. Luzatti v »Corriere della Sera« piše glede na vojno posojilo, da bi morda Italijani v slučaju poraza pretrpeli hujše suženjstvo, kakor judje v Babilonu. Ko se je razpisalo novo vojno posojilo, je vrednost italijanskih bankovcev padla za 32 odstotkov.

Giolittijanci se zopet gibljejo.

Rimski dopisnik »Popolo d'Italia« ve poročati, da so se začeli ugledni rimski Giolittijanci zopet živahno gibati.

Giolitti v Rimu.

Lugano, 24. jan. (K. u.) Italijanski listi poročajo, da je Giolitti odpotoval čez Turin v Rim.

Municijski minister v Italiji

bo postal general dall'Olio. Ministrstvo bo urejeno po francoskem vzoru.

Razburljive vesti po laških mestih.

»Giornale d'Italia« poroča, da se po italijanskih mestih razširjajo grozna poročila. V Florenci govore o krvavem uporu v Bologni, v Bologni o revolti v Pizi, v Pizi si pa šepetajo, da je Rim v plamenih.

Italijani premagali sicilijansko roparsko tolpo.

Lugano, 24. jan. Po sedemurnem boju proti 60 možni pehote in konjenice so prisilili na Siciliji roparsko tolpo, ki ji je poveljeval Sciaruccu, da se je morala udati. Roparski poglavar sam ima na vesti 22 umorov. Ti roparji so na Siciliji ropali več let.

Zaplemba palače Chigi.

Lugano, 23. jan. (K. u.) Agenzia Stefani poroča, da je določila vlada palačo Chigi v Rimu za sedež kolonialnega ministrstva in za kolonialni muzej. Tudi knjižnica, ki jo je kupila vlada, ostane v palači.

Boji na zahodu.**NEMŠKO URADNO POROČILO.**

Berlin, 24. jan. Veliki glavni stan:

Ob vseskozi jasnem mrzlem vremenu je bilo v večini odsekov bojevanje omejeno. Sovražnik je v številnih zračnih bojih in vsled našega obrambnega ognja izgubil 6 letal.

Berlin, 24. januarja. Uradno:

Topovski boji in boji poizvedovalcev na zemlji in v zračnih bojih označujejo položaj na zahodnem bojišču. Nemška letala so vpadla ob jasnem vremenu med poizvedovalnimi polji za sovražne črte. Kakor so opazovali letalci, so bili plavži pri Pompey in pri Fruard severno Nancy z dobrim učinkom obstreljevanj. Neka nemška skupina bojnih letal je tudi vrgla na nje bombe, ki so tehtale 2200 kg. V mnogih zračnih bojih pred in za sovražnimi črtami so zmagala nemška letala. Sovražniki so izgubili v teh bojih 9 letal. Poročnik pl. Bülow je sestrelil na Flanderskem za nemškimi črtami dve letali; poročnik Richtofen je izvozeval južno Lille svojo 17. zmago v zraku; poročnik Bladams v Champagni svojo 10.; še tri sovražna letala so bila po ljetum zračnem boju prisiljena, da so padla na tla pri Nieuportu, eno sovražno Fahrmanovo dvokrilno letalo je padlo pri utrdbi Douaumont. Poročnik Frankel je premagal tam svojega 15. sovražnika. Osmo letalo je izgubil sovražnik ob Somme.

Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Sovražna bojna črta ob Somme.

Karlsruhe, 24. januarja. »Züricher Tagesanzeiger« javlja: Francoska bojna črta ob Somme se pričinja zdaj dva kilometra južno Peronne. Angleži so se pri Bouchavesnes umaknili nazaj v svoje utrbe.

Francoske odredbe ob švicarski meji.

Basel, 24. jan. Francoske vojaške priprave ob švicarski meji se nadaljujejo. V Franche-Comte so došli rezervni zbori, ki delajo ob meji utrbe, in sicer ob meji vrha Pruntrut in dalje proti jugu do čez Besancon.

Napadi na Brianda.

Genf, 23. jan. »Temps« poroča: Bodoči teden bo zborovala tajna seja zbornice. Razpravljali bodo o interpelacijah glede na Briandovo politiko nasproti Grški. Položaj je delikaten, ker je narod na Brianda nevoljen, ker je Sarraillova armada ogrožena. Temps priporoča, naj parlament strmoljavi Brianda, a novi vladi naj dovoli mirno delovati.

Pozivi 18letnih Angležev pod orožje.

London. (Kor. ur.) Reuter poroča uradno: Mladi možje bodo vpoklicani pod

orožje v starosti 18 let in ne šele po dopolnjenem 18. letu in 7 mesecev. Do dopolnjenega 19. leta jih ne bodo poslali z Angleškega.

Varnostna veriga med Liverpoolom in Halifaxom proti nemškim podmorskim čolnom.

»Petit Parisien« poroča: Anglija ustvarja podvojeno verigo vojnih ladij od Liverpoola do Halifaxa, ker je zdaj za prevoz v Ameriko mogoča le ta črta.

Angleški napad na izpovedno molčečnost.

Rotterdam, 24. januarja. Neko angleško sodišče je te dni razsodilo, da vojska ne pozna nobene izpovedne molčečnosti v državi. Duhovniki, zdravniki in odvjetniki so v smislu vojne postave dolžni, da izpovedo, kar vedo.

Angleške priprave za odločilni boj.

Rotterdam, 24. januarja. Iz Londona se poroča: Neville Chamberlain, generalni ravnatelj narodne službe, je na nekem shodu dejal: »Od tege, kar bomo v prihodnjih tednih storili, je morebiti odvisno, če bomo spomlad zmagali, ali če bomo tudi četrto zimo imeli vojsko. Obrambna dolžnost nam je dalajžovse pogrešljive, zdrave može, sedaj pa morajo rudniki in municijske tvornice delati še več mož. To je moja naloga. Tudi moramo dobiti municijo in denar, da vzdržimo naš kurz v inozemstvu. Velika naloga je, deželo tako organizirati, upam pa, da se nam bo posrečilo.«

Na južnem Balkanu.**Nadvojvoda Maks v Črnigori.**

Cetinje, 24. januarja. (Kor. ur.) Nadvojvoda Maks je zapustil danes dopoldne Bar, čez Spič in Lastvo se je peljal v Bukvo. Po kratkem bivanju v Tivatu se je nadvojvoda peljal po dolinah Candli in Breno v Dubrovnik, kjer je nekaj časa ostal. Iz Gruža je potoval nato v Sarajevo.

Proti solunskemu podjetju.

Lugano, 24. jan. »Daily Mail« odločno poziva, naj se solunsko podjetje opusti in prepelje čete na druga bojišča.

Kralju Konstantinu groze s smrtjo.

Curih, 24. januarja. »N. Z. Nachrichten« poročajo iz Pariza: »Figaro« objavlja članek, ki grozi kralju Konstantinu s smrtjo in pravi: »Nobenega pergamenta se ne sme več poslati v Atene, marveč dve ali tri dvanajststice bomb, ki bodo zadostovale, da se grdi igri napravi konec. Naši artiljeristi streljajo dobro. Izbrali si bodo tarče, katerih ne bodo zgrešili. Palače, vojašnice in nemško-grška zakotna skrivališča bodo kmalu zamenjana s kletmi.« »Figaro« pravi končno, da od kralja Konstantina ni drugega pričakovati kot golofijo in izdajstvo in da ententa nima bolj nespravljivega sovražnika, kot je on.

Francozi in Angleži zasedli goru Atos.

Bern, 24. jan. »Havas« poroča: Francozi in Rusi so zasedli 21 samostanov na gori Atos, znani republikanski pravoslavni menihov.

Anglija zaplenila grške trgovinske parnike.

Genf. »Gaulois« in »Eclair« poročata: V Atenah so zelo razburjeni, ker je Anglija zaplenila vse grške ladje, ker njej primanjkuje tovarnega prostora. Za preskrbo Grške so dovolili le zelo malo ladij.

Turčija v vojski.**Turško uradno poročilo.**

Carigrad, 22. jan. (K. u. Zakasnelo.) Glavni stan poroča: Kavkaško bojišče: V odseku levega krila so naši poizvedovalni oddelki pri nadaljevanju svojih včerašnjem poročilu omenjenih podjetij zasedli prvo sovražno postojanko v širini 16 km. Z ostalih bojišč nobenih posebnih dogodkov.

Izjava zborničnih predsednikov.

Berlin, 24. jan. Pri slovesu s zbornični predsedniki osrednjih držav naprosili predsednika dr. Kämpfa, da naj objavi: Sešli smo se v času, ko so narodi naše zveze na napovedane osvajalne cilje naših nasprotnikov ponovno soglasno potrdili, da hočejo zmagati. Naj bodoči boji zahtevajo kakršne si že bodi žrtve, doprinesemo jih v pravični brambi proti sovražniku, ki je brez strahu razkril svoje roparske in uničevalne načrte. Trdno in krepko pripravljeni stoje naši narodi, da odločijo nov naskok in se neomajno odločijo za boj do zmage. Ko to pravimo, vemo, da srca naših narodov bijejo za te naše besede. Vse naše misli pa se obračajo k našim v boju in smrti zvestim junakom. Skupno jim pošiljamo pozdrav domovine. — Predsednik bolgarskega sobranja dr. Vačev, predsednik avstrijske zbornice dr. Sylvester, predsednik turške zbornice Hadži Adil, podpredsednik ogrske zbornice Simonisicz.

Pri zajutreku se je nemški predsednik toplo zahvalil za to izjavo, kateri se je pridružil iz celega srca in se je poklonil armadam združenih držav, ki na tolikih frontah na morju in na suhem združeni zmagovito branijo čast in svobodo naših dežel proti naskoku naših sovražnikov; poklonil se je tudi genialnim vojskovodjem, ki so dobili toliko v zgodovini doslej nedoseženih bitk.

Predsedniki so včeraj odšli v cesarski glavni stan.

Mirovno gibanje na Francoskem in Italijanskem.

»Vossische Ztg.« poroča, da se je vršil v Lyonu shod francoskih socialistov, katerega so se udeležili tudi italijanski sodruzi. Povabljeni so bili tudi angleški socialisti, a niso dobili potnega dovoljenja. Lyonski kongres naj bi podal skupno izjavo v prilog miru. — »Kreuzzeitung« pa poroča iz Malmö, da postaja notranji položaj v Italiji čimdalje resnejši. V Neaplju, Rimu, Milanu in Turinu čimdalje bolj narašča gibanje za skorajšen mir, dasi vlada hudo zatira taka stremjenja.

Nemška premoč v zračni vojski.

Berlin, 24. jan. Wolff poroča: Nemški letalci so skupno z obsebnimi topovi leta 1916. uničili 122 letal, sami so izgubili 221 letal. Le na francoskem letalstvu so izgubili Francozi in Angleži 739 letal, Nemci pa le 187.

Razna poročila.

Nova »Möwe«.

Berlin, 24. januarja. (Kor. ur.) Nova »Möwe« se, kakor javljajo listi, imenuje »Vinette«.

Clam-Martinič odloži poljedelsko ministrstvo.

»Bohemia« poroča, da misli min. predsednik grof Clam-Martinič odložiti portfeli poljedelskega ministrstva, katero prevzame sekcijski načelnik dr. Seidler. Tega je cesar sprejel v Baden v avdienci.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 24. januarja. V razpravi o zvišanju železniških tarifov je finančni minister Teleszky odgovarjal opoziciji na vprašanje, ali je zajamčeno, da bo zvišanje tudi v Avstriji veljalo tri leta, da ni verjetno, da bi Avstrija tarife hitro spreminjala take odredbe. Zbornica sprejme predlogo.

Člani nemškega konzulata v San Franciscu obsojeni.

Rotterdam, 24. januarja. (Kor. urad.) Kakor brzojavljajo iz San Franciscu, so bili nemški generalni konzul Bopp, podkonzul Schenk in konzulatni ataše Von den Brinken obsojeni na dve leti zapora in 10.000 dolarjev globe, ker so prekršili ameriško nevtralnost.

Pogrešane družine s Primorskega.

Pogrešane družine z Gorškega.

Išče se Frančiška Tomšič iz Gorice, ulica Grabizjo št. 11. Ko bi kdo kaj vedel, naj blagoviti naznaniti »Posredovalnici za gorške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38. — Išče se gospod Vincenc Arčon s soprogo Ano iz Renč 100, kateri se baje nahajata nekje blizu Dunaja. Naslov naj se blagovito sporočiti Romanu Pahor, K. u. k. Res. Sp. Nr. 3. Asperng, Bar. 4, Brno ali pa Jožefu Arčonu na Bregu 11, p. Borovnica pri Ljubljani. — Makuc Mariele iz Gor. Cerovca, županstvo Stevarjan pri Gorici, sedaj v Italiji, želi izvedeti, kje je njen oče Jožef, nevesta in bratje. V začetku vojne je Italijo je bila nevesta Olga Makuc v Št. Vidu pri Ljubljani. Kdor bi kaj vedel o teh osebah naj blagovito to naznaniti učiteljski soprogi g. Likar Karolini v Haag am Hausruck Ob. Oest. — Ivan Kodelja, poljevalje po družini Anton, Katarina in Lucija Jež iz Grgarja pri Gorici. — Pintar Stefan, K. u. k. Kriegsspital, Baracke 14, Wiener Neustadt, išče brate Jožefa, Ivana, Franca in Antona Pintar. — Ivan Bras, Res. Spital Nr. 10, I. Abt., Zimmer Nr. 43, Wien, išče Franca Rot iz Zage št. 104 pri Bovecu in Alojzija Kaus, iz Boveca št. 71. — Ivan Prinčič, K. u. k. Milit. Bauleitung in Feldbach bei Graz, Bar. Nr. 202, išče Stefana Prinčič, doma iz Cerovca, pozneje pri 97. pp., kateremu bi rad poslal pismo od njegove v Italiji internirane soproge. — Amalija Makuc, Knittelfeld, Bahnstrasse 37, Stajersko, išče Alojzijo Peterin iz Gorice, via Corno 2. — Emilija Balich, Palterndorf, Nižje Avstrijsko, išče svojega moža Vinko Balicha iz Št. Petra pri Gorici. — Rozalija Faganel, Palterndorf, Nižje Avstrijsko, išče svojega soproga Pavla Faganel, doma iz Vrtojbe št. 20 pri Gorici. — Terezija Humar, Palterndorf, Nižje Avstrijsko, išče svojo sestro Emilijo Humar iz Grgarja, stanujočo v Gorici, via Municipio št. 8. — Simon Sivec, Waldhofen a. d. Ybbs, N. Oe., išče Jakob Ivančič, Franca Štum in Franca Berginc, vsi trije iz Ladi pri Kobardu. — Kdor bi kaj vedel, kje se nahajata enoletni prostovoljec Franc Fakin, doma iz Škrbine št. 6, kateri je služil pri Lir. 5. F. Baonš, stotinja 16 in je odšel spomladi 1916 na bojišče v Galicijo. Od takrat se ni več oglašil. Se prosil, da proti odškodnini, sporoči to njegovim staršem M. Fakin, Regerčeva vas 5, pošta Rudolfovo, Dolensko. — Iščem strica Ivana in Josipa Klarich, katera sta se preselila iz Trčica (Monfal-

cone) po izbruhu vojne med Avstrijo in Italijo v notranjost države. Kdor kaj o njih ve, naj blagovito to sporočiti na naslov: Anton Klarič, K. u. k. Gendarmeriekordonzug Nr. 2, Nabrežina, p. Sv. Križ pri Trstu. — Makuc Leopold, M. G. Ausb. Kdo, bojišče, išče svojega očeta Ivana Makuc in brate. — Janez Gerbec, K. u. k. Arbeiter Art. Arsenal, Objekt 3, Zimmer 240, Wien X/2, išče svojega sina Janeza Gerbec, 12 let starega, doma iz Doblarjev pri Ročinju, ki ga je pustil pri Frančiški Lazar. — Kdo ve za Antona Marvič in Terezijo Marvič in njihovo hčer Karolino, doma od Sv. Mihele št. 34, občina Sempas. Pogreša jih njihova hči Katarina Stanta iz Mirna pri Gorici št. 144, sedaj begunka v Varpolje št. 44, pošta Rečica, Sav. dol., Stajersko.

Za vojne sirote.

Prostovoljni prispevki za vdovski in sirotinski zaklad c. kr. črnovojnškega okrajnega poveljstva št. 27 v Ljubljani.

Glasm. poročila upravnega odbora so dopeli temu zakladu sledeči denarni prispevki: I. Izkaz: Anton Luckmann, zasebnik, Ljubljana, 50 K; c. kr. črnovojnški delavski oddelek, Kočevje, 64 K; Peter Majdič, tovarnar, Jarše-Mengeš, 100 K; Jakob Tavčar, lesni trgovec, Trst, 20 K; V. K. Rohrmann, trgovec, Ljubljana, 25 K; C. kr. okrajno sodišče, Ljubljana, 48 K; Davorin Rovšek, fotograf, Ljubljana, 34 K 78 v; Josip Krisper, veletržec, Ljubljana, 1000 K; Josipina Heiss, Ljubljana, 4 K; Občinski urad, Spodnja Idrija, 22 K; Fr. Ks. Souvan, trgovec, Ljubljana, 50 K; Oto Seydl, zobotehnik, Ljubljana, 35 K 78 v; Jakob Hönig, trgovec, Ljubljana, 20 K; Anton Gerkman, trgovec, Ljubljana, 20 K; dr. Franc Irigolič, c. kr. narednik, 40 K; Alojzij Gradišar, c. kr. narednik, 36 K 64 v; moštvo c. kr. črnovojnškega okrajnega poveljstva št. 27, Ljubljana, 176 K 64 v; Julij Laiter, c. kr. major, 20 K; Franc Slana, Postojna, 5 K; Albrecht grof Coronini, c. kr. ritmojster v ev., 50 K; dr. Josip Globevnik, odvetnik, Rudolfovo, 40 K; Albert vitez Luschin, c. kr. stotnik v ev., 60 K; dr. Oto Fröhlich, c. kr. nadporočnik, 30 K; moštvo črnovojn. železnice čuvajočega oddelka, Borovnica, 260 K; C. kr. okrajno sodišče v Radovljici, 30 K; Anton Jakob, c. kr. stotnik v ev., 50 K; neimenovan 50 K; Anton Dottori, c. kr. nadporočnik v ev., 50 K; Ida Schmautz, soproga asistenta, Rudolfovo, 5 K; Henrik Brilli, c. kr. oskrb. oficijal, 50 K; Franc Pacalat, invalid, 2 K; dr. Janko Zirovnik, c. kr. nadporočnik, 10 K; dr. Avgust Schweiger, c. kr. polkovni zdravnik, 10 K; Ivan Kurzhäler, c. kr. nadporočnik, 50 K; dr. Josip Buh, c. kr. polkovni zdravnik, 50 K; Ivan Forster, c. kr. nadporočnik, 4 K; dr. Edvard Bretl, c. kr. nadzdravnik, 50 K; dr. Erih Mühleisen, c. kr. nadporočnik, 100 K; dr. Dominik Puc, c. kr. nadporočnik, 50 K; dr. Konstantin Konvalinka, c. kr. nadzdravnik, 50 K; Viljem pl. Reinhold, c. kr. nadporočnik, 50 K; dr. Alojzij Praunseis, zobozdravnik, Ljubljana, 50 K; v spomin na svojega umrlega prijatelja Ivana Mejača; Gospodarska zveza, r. z. z. o. z., Ljubljana, 350 K; Josip Luckman, c. kr. nadporočnik, 50 K; Pavla Skaberne, c. kr. stotnika soproga, 50 K; Viktor Skaberne, c. kr. stotnik v ev., 50 K; Oskar Grubitsch, c. kr. nadporočnik, 50 K; Gottlieb Fiser, c. kr. nadporočnik, 10 K; Gustav Eger, c. kr. nadporočnik, 100 K. Skuna vsota torej: 3632 K 70 vin.

Po svetu.

Velika dela katoliškega škofa. Veliko se je že poročalo o velikodušnem prizadevanju katoliškega nadškofa dr. Arpada L. Varadyja za vojne invalide. Sedaj poročajo, da bo sezidal v Kaloci dve novi župni cerkvi in župnišči: eno v predmestju, drugo v naselbini vojnih invalidov. Za zgradbo katoliške šole v tej koloniji je nadškof iz lastnih sredstev ponudil pol milijona kron, iz nadškofijskega premoženja pa 300 oral sveta. Katoliški kapitel bo podprl velike načrte svojega škofa na ta način, da se odpove celokupnim dohodkom desetega kanonika na korist župniku v novi mestni župniji, dohodke desetega kanonika pa bo pokrival iz lastnih sredstev.

Ženske in občinska uprava. V nemškem državnem zboru je napredni poslanec Aronsohn vložil predlog, naj se ženstvu postavnim potom dovoli vstop v mestna upravná poslanska in ustanove. Predlog je utemeljeval napredni poslanec Cassel, ki je izvajal: V Berlinu deluje že mnogo žensk v občinski upravi. Oviro pa tvori zakon, ki določa, da morejo sodelovati le osebe, ki imajo volilno pravico. Posebni vojni zakon dovoljuje ženskam sodelovanje pri preskrbi rezevov, ravnotako morejo ženskim poslanstvom pripadati tudi učiteljice. To je premalo. Ženstvo naj se sploh pritegne ne le skrbstvu za rezeve in ljudskoženskim poslanstvom, marveč tudi v sirotinske, bolniške, zdravstvene, stanovanjske, tržne deputacije in odbore za nadaljevalne šole. Tekom vojne so ženske s svojim delom v vojnem oskrbstvu dokazale izredno velike organizatorične talente, katere treba z največjim spoštovanjem priznati. Občine bi brez pomoči ženstva sploh ne bile kos svojim sedanjim nalogom. Poskrbeti treba, da se zagotovi sodelovanje ženstva pri socialnih nalogah občin tudi po vojni. In sicer morajo imeti ženske v občinski upravi polno veljavo in dobiti tudi pravico glasovanja. Predlog naj se izroči občinskemu odseku. — Govorili so k stvari še zastopniki konservativcev, centru, narodnih liberalcev in prostih konservativcev, ki so se vsi priznalo izrekli o velikih zaslugah ženstva za vojno skrbstvo ter izjavili, da mora odsek predlog temeljito pretehtati.

Rešitev iz potopljenega podmorskega čolna. Ako je podmorski čoln dobil take poškodbe, da se ne more več dvigniti na površje, tedaj se poslužijo posadka zadnjega sredstva: rešil. aparata, ki sestoji iz vreče s kisikom in pa iz plavalnega telovnika. Tako opremljen mornar zleze iz podmorskega čolna, se oklene vrvi, na kateri je privezana boja za vzgón, in hitro se začne dvigati proti vrhu. V vsakem aparatu je kovinasta steklenica s krepitilno pijačo. V gotovi višini je pet minut odmora radi kroženja krvi, nato splava vojak na vrh.

Zvest pes. Na ruski fronti je imel neki nemški častnik lepega ovčarskega psa. Nekoč se je posrečilo Rusom udreti v nemške järke. Omenjeni nemški častnik je ob tej priliki padel, njegovega psa je ob krogla prebila zadnja nož. Čez tri ure so Nemci izvedli protinapad in znova osvojili svoje järke. Tu so našli ubitega častnika, poleg njega pa žalostno tulečega njegovega psa. Na nogi je imel rusko obvezo — očitno je sovražnika ganila zvestoba revne živali. Le s silo so mogli spraviti psa od trupa mrtvega gospoda.

Povzročevalec zlatenice. »Times« poroča: Tekom vojne se je v francoskih četah večkrat pojavila zlatenica kot epidemija. Ravno tako tudi med japonskim vojaštvom v Tokiju. Japonski zdravniki so začeli bolezen natančno preiskovati in odkrili nov mikrob, ki je po obliki podoben vzbujevalcu sifil. bolezni, po bistvu pa je različen od njega. Novi mikrob imenujejo spirochaeta icterohaemorrhagiae. Preiskave, ki so jih nato izvedli tudi na Francoskem, so podale enak uspeh. Morski preiskavi, katerim so vbrizgali kri obolelih vojakov, so v nekaj dneh dobili zlatenico. Sedaj iščejo zdravilni serum proti zlatenici. Poizkusi s salvarzanom so imeli popolnoma negativen uspeh.

Poslednji Bolgari v ruskih šolah. Do l. 1878. so hodili Bolgari na srednje in visoke šole le v Rusijo in nekoliko tudi na Češko. V Rusiji so študirali na ruske državne stroške in ob podporah ruskih dobroteljskih društev. Ko so bili osvobodjeni in so dobili svojo lastno vlado, so jeli hoditi tudi na druge šole v Evropi, študirali na njih iz svojih ustanov, iz podpor bolgarske vlade, a se je tudi leto za letom med njimi množilo število onih, kateri so bili dosti denarni, da so v tujini študirali na lastne stroške. Štefan Štambulov je odprl mladim Bolgarom, ko je bil v drugi polovici osemdesetih let na krmilu bolgarske vlade, široko cesto, v središču zapadne kulture, ali se zmeraj jih je bilo veliko število, kateri so hodili na Rusko. Šele v poslednjih petih letih je nastal popoln preobrat, ko so se Bolgari k Nemcem nagnili popolnoma, spoznavši v njih svoje mojstre in vzore v kulturi, v vojaštvu in v narodnogospodarski organizaciji. Ministrski tajnik C. S. Aranudov, o katerem so v poslednjih dneh poročali listi, da je bil odposlan na Nemško, da bi tam proučeval nemško šolstvo in učne metode, po katerih naj bi se preosnovale šole na Bolgarskem, se je že vrnil v Sofijo in je podal vladi poročilo o uspehu svojega popotovanja. Sočasno je bila pretrgana poslednja nitka, ki je še Bolgare vezala na ruske šole. Izmed sto in sto bolgarskih dijakov so ostali v Rusiji v teku tridesetih let samo trije slušatelji duhovne petrograjske akademije. Ti so bili sedaj, kakor so sofijski listi poročali, iz rečenega zavoda izključeni na prošnjo svojih tovarišev Rusov, Grkov in Rumunov, ki so pred rektorjem akademije oznanili, da nočejo z Bolgari sedeti na istih klopih, niti bivati z njimi vred pod eno streho. Njih želja je bilo ugodeno.

Konji v vojni. V francoski armadi imajo konja, ki dobi vsakih 14 dni iz Pariza vrečo lepo dišečega sena. Konju je ime »Fend l'air« ter služi v dragonskem polku. Bil je že dvakrat ranjen, enkrat v Alzaciji, drugič ob Marni, a vselej je ozdravel ter prišel nazaj na fronto k svojemu polku. O njem je slišala premožna stara devica ter postala njegova pokroviteljica. Potom trgovca s senom mu pošlje vsakih 14 dni njegovo »zavojo« t. j. vrečo izbranega sena.

Primorske novice.

Za begunce. V mali zidani hišici blizu Mokronoga dam mali slovenski begunski revni družini iz Primorskega s spričevalom poštenega vedenja za čas vojske brezplačno stanovanje. Peter Strel, trgovec v Mokronogu.

Prazna stanovanja v Trstu. Koncem oktobra lanskega leta je bilo v mestu Trstu praznih 6299 stanovanj in 1287 skladišč, v predmestjih 2134 stanovanj in 192 skladišč, v zgornji okolici 26 stanovanj. Vsega vkup je bilo

torej praznih 8469 stanovanj in 1479 skladišč.

Požar. Povir, dne 23. jan. 1917. Dne 22. jan. nastal je v Povirju na Krasu št. 58 in 57 požar. Ker je te dni zopet zavlada kraška burja, bilo je naenkrat vse v ognju. Vkljub težavam — silni burji — se je posrečilo branilcem ogenj omejiti samo na dve hiši z gospodarskimi poslopji. Ubogi ljudje pri zimi, ki je nastopila! Ker niso mogli pri hitro nastalem ognju drugega rešiti kakor svoje življenje, priporočajo se usmiljenim srcem.

Na Kvarnerskih otokih divja že dva dni bora. Gore so zasnežene. Tudi v Trstu je divjala bora.

Valentin Žun: Dohodnina. Cena nevzani knjižici 1 K 60 vin., po pošti 1 K 90 vin.; dobi se v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Do konca tega meseca je treba predložiti davčnim oblastem napoved o dohodkih za odmero davka. Pravilno napoved napraviti ni ravno lahko; pred vsem nam je treba natančno vedeti, katere izdatke lahko odbijemo od kosmatih dohodkov, da ne bomo izkazali preveč čistih dohodkov. O vseh stvareh, ki jih je treba pri napovedi dohodkov vedeti, nas obširno in stvarno, a vendar lahko umljivo pouči omenjena knjižica. Več praktičnih, s številkami izpolnjenih vzorcev nam znatno olajša napravo napovedi. Knjižica nam tudi dovolj pojasni, kdaj in kako naj se pritožimo proti odmeri dohodnine. Stvarno kazalo nam omogoči, da takoj najdemo v knjižici, kar iščemo.

Gospodarske beležke.

Splošne vojne kuhinje. Dunaj, 24. januarja. (Kor. ur.) C. kr. urad za ljudsko prehrano je vsem deželnim gospodskam poslal razglas o ustanovitvi vojnih kuhinj. V uvodu poudarja veliko potrebo varčnosti. Če bi vojska trajala dalj časa, bo treba organizirati čim bolj splošno prehrano in zna priti do tega, da bo vlada s silo prepovedala kuhanje jedil v malih zasebnih gospodarstvih. Mesta in industrijska središča naj že zdaj to stvar temeljito proučijo, da bo vse pripravljeno za prisilno organizacijo ljudske prehrane. Te kuhinje bodo morale dajati na dan vsaj en cel obed; niso nikake dobrodelne naprave, ampak trgovska podjetja. Znaprej pa naj ostanejo tudi oni dobrodelni zavodi, ki skušajo ubožnejšemu prebivalstvu pomagati s hrano ali za to potrebnim denarjem. Te vojne kuhinje bodo dobivale živila na ta način, da se njihovim članom skričijo njihove karte, uživale pa bodo to ugodnost, da jim bo gospodarska moko itd. nakazala prej nego zasebnim gospodarstvom. Deželne gospodarske morajo odgovoriti v štirih tednih.

O stanju jesenskih setev na Češkem piše »Venkov«: Deževno vreme z menajočimi se mrazovi je skrajno neugodno zimskim setvam. V topli jeseni so bobotno pognale, zato jim mokrota in pa mraz tembolj škoduje. Vsled nočnih mrazov se na površini njih napravi zmrzjena skorja, ki izruje korenine. Škoda je posebno občutna po mrzlih hribovskih legah. Po ravninah se pa tembolj čuti mokrota, tako da je velik del jesenskih setev v čeških deželah v veliki nevarnosti.

En krompir na osebo vsak tretji dan v Ameriki. V Združenih državah so pridelali tako malo krompirja, da trdi »kralj krompirja« Evgen M. Grubb v Koloradu, da pride le po en krompir vsak tretji dan na osebo. Pridelali so približno 250 milijonov bušlov krompirja, od tega pride v trgovino komaj 127.500.000 bušlov. Iz Evrope se krompir ne sme izvažati, izvoz iz Kanade je radi zadnje slabe letine zelo neznan; samo Michigan, Minnesota in Montana so dobile nekaj malega krompirja iz Kanade. Po Grubbovem mnenju je vzrok slabi letini krompirja v Združenih državah zaostalost ameriškega farmerja v pridelovanju krompirja; v tem oziru zaostaja ameriški poljedelec 40 do 50 let za Evropo. Razen tega je bilo kvarno tudi slabo vreme za časa saditve.

Nadzorovanje izvoza prijavi obveznih vrednostnih papirjev. Z ozirom na zadevni pred kratkim časom objavljeni razglas se naznanja, da se smejo vsled neke odredbe finančnega ministrstva, sporazumno z udeleženi ministri, pošne pošiljke s prijavi obvezni inozemskimi vrednostnimi papirji (izvzemši inozemske srečke, dalje talone, obrestnice in dividendne liste, za tem bankovce, posojilnične liste, papirnat denar, nakaznice, čeke in menice) pošiljati v inozemstvo le tedaj, če so kriti z bančnimi potrdili. Taka bančna potrdila morajo vsebovati: navedbo pošiljatelja vrednostnih papirjev, točno označbo posameznih papirjev po vrsti in znesku, ko nečno potrdilo, da je pošiljatelj, ozir. prehod vrednostnih papirjev bil naznanjen pri avstroogrski banki. Potem mora pošiljatelj bančno potrdilo predložiti pri predaji, slično kakor pri drugih vrednostnih pošiljkah. Na pošiljki ev. tudi na spremnih papirjih

mora napisati zaznamek »Potrdilo.... banke z dne 19...«

— **Vinska naklada na štajerskem potrjena.** Cesar je, kakor je »Slovenski Gospodar« poročal, potrdil sklep nemške večine štajerskega deželne odbora z dne 22. novembra 1916, po katerem se je za dobo od 1. januarja do 31. decembra 1917 naložila na vino in na vinski mošt in vinski drozgo, ki se ni podvržena državnemu vinskemu davku (užitini), deželna naklada. Plačevati se bo moralo od vsakega hektolitra vina naklade v znesku 9'50 K, za mošt in drozgo pa 7'14 K. Za vino in vinski mošt, ki se uporabi za domače potrebe, je plačati samo polovico, t. j. za vino 4'75 K, za vinski mošt pa 3'57 K za 1 hl.

Vtihotapljanje blaga iz Ogrske na Dunaj. Dognali so, da se je v zadnjem času vtihotapilo po Donavi iz Budimpešte na Dunaj ogromne množine raznega blaga. Vrednost brez dovoljenja izvoženega blaga cenijo na 50 milijonov kron. Nekaj lažij so pravočasno ustavili pri Požunu.

Veliko tovarno za sukno osnujejo v Bajl na Ogrskem.

Davek na glasovirje namerava uvesti dunajska mestna občina.

Stekleno blago se zopet podražilo. Dunajski steklarji so sklenili, da podražijo vse stekleno blago zopet za 20%. Dne 1. oktobra 1916 so se steklenenine podražile za 25%. Ali to ni dražnje?

Ogrsko žito za Italijo.

Požun, 24. januarja. Policija je dognala, da je bilo tekom leta 1916 več sto vagonov žita iz Ogrske vtihotapljenih čez mejo v Italijo. Žito je bilo naloženo na podlagi ponarejenih izvoznih dovolilnic.

Požun, 24. januarja. Policija je nadalje dognala, da se je to žito pridelalo v Neuhauslu in Neutri. Doslej so ugotovili, da je šlo v Italijo najmanj 300 vagonov žita. V resnici pa je moralo priti v Italijo veliko več vagonov. Doselej ugotovljeno žito ima vrednost 12 milijonov kron. Na dobavnicah je bil vpisan cement in divji kostanj. Dosedaj so zaprli nad 50 trgovcev in posredovalcev. Poleg tega so aretirali tudi dva visoka železniška uradnika in nekoga visokega finančnega uradnika. Prihodnji dnevi bodo v tej zadevi prinesli še senzacionalna odkritja. (»Grazer Volksblatte«).

Dnevne novice.

— **Maršal nadvojvoda Evgen** deželni glavarju o naših junakih. Njegovi c. in kr. Visokosti presvetlemu gospodu maršalu nadvojvodu Evgenu je deželni glavar povodom Najvišje podelitve velikega križa reda Marije Terezije v imenu kranjskega prebivalstva sporočil najudanejšo čestitko. — Nato je deželni glavar prejel sledečo brzojavko: Deželni glavar dr. Šusteršič, Ljubljana. Z živim veseljem sem sprejel patriotske čestitke prebivalstva Kranjske, katere sinovi so se v bojih zoper dednega sovražnika najslavneje odlikovali, in izrekam za čestitke najtoplejšo zahvalo.

Maršal nadvojvoda Evgen.

— **Za medicinsko fakulteto** v Zagrebu imajo doslej nabranih tri milijone in pol kron.

— **Župnik Jakob Kosar.** V soboto, dne 20. januarja, zvečer je po kratki bolezni umrl č. g. Jakob Kosar, župnik v Žižah pri Konjicah. Rajni je bil rojen dne 14. julija 1870 v Negovi. V duhovnika je bil posvečen dne 25. julija 1893. Služboval je kot kaplan pri Sv. Petru pri Radgoni, v Starem trgu, v Smartnu pri Saleku, Slivnici pri Mariboru. Župnik v Žižah je postal dne 26. novembra 1903. Pogreb je bil v torek, dne 23. januarja, v Žižah. S Kosarjem izgubi slovenska duhovščina na Štajerskem blagega in vzornega tovariša.

— **Padli slovenski vojak.** Janez Slavec, rojen leta 1874., Knežak, strel v glavo, okraj Postojna, 27. pp., padel 18. 10. 1916; Viktor Pangerc, roj. 1875, Lož, strel v glavo, padel 18. 10. 1916; Aleš Jagodič, roj. 1881, Stranje, strel v glavo, 6. 12. 1916; Jožef Jelenič, roj. 1898, Semič, 11. 12.; Janez Pesjak, roj. 1896, Lipnica pri Radovljici, strel v prsi, 11. 12. 1916; Mirko Benedik, poročnik, roj. 1895, Brezovica, strel v glavo, 22. 12.; Anton Kmet, roj. 1869, Velika loka, zasut po lavini, 13. 12. 1916.; Lovrenc Slama, roj. 1898, Brezovica, strel v glavo, 10. 12. 1916.; Janez Zupančič, roj. 1897, Grosuplje, strel v trebuh, 10. 12. 1916.

— **Smrtna kosa.** V Humu pri Ormožu je dne 17. t. m. nepričakovano nagle smrti umrl tamošnji posestnik, sedaj črnovojniški deseterik Matija Sever v 52. letu svoje starosti. Rajni je bil vzor gospodarja ter odločen verskonarodni mož. Zapušča tri otroke, dve hčerki in sina, koji odhaja medtem zopet na bojno polje. Kruta smrt jih

je šele pred štirimi meseci ločila od dobre matere, sedaj pa jih je zapustil še oče. Pokojniku, kot žrtvi službe, kojoj je opravljal še do predzadnjega dne pred smrtjo, bodi lahka zemljica domača, obitelji pa naše sožalje! — Umrl je v Gradcu dvorni svetnik dr. V. Pogatschnig, višji obrtni nadzornik v pokloju. — Umrl je v Mariboru železniški sedlar Anton Šrimpf, star 76 let. — V Žikarcih je umrl Jurij Kranjc, star 46 let. — V Kozjem je umrl Alojzij Riegl, krojaški mojster. — Umrl je v Gradcu infanterist 97. pešpolka Jožef Kuhar. — Umrl je na Dunaju bivši policijski poveljnik major v pokoju Julij Mally.

— **Za davčne nadupravitelje** so imenovani na štajerskem davkarji Ivan Stermšek, Jožef Kuss, Rudolf Potrznik, Friderik Stumberger, Ivan Pernovšel, Aleksander Napreth.

— **Zaplembo premoženja** je odredilo tržaško deželno sodišče proti naslednjim osebam: Karel Kovač, rojen 1879. v celjski okolici, rudar, deseterik 26. pp.; Ciril Dornik, roj. 1. 1894. v Števerjanu pri Gorici, mizar, sanitetni vojak 20. lov. bat.; Izidor Spacapan, roj. 1890. v Renčah pri Gorici, zidar, vojak 20. lov. bat.; Mitar Sešum, 19 let star, pravoslaven in Mihael Savič, 19 let star pravoslaven, oba iz Glavice v Bosni, vojaka 4. bos.-herc. pp. Vsi so osumljeni pohega k sovražniku.

— **100 kron za opanke** je zahteval v Osijeku neki Ivan Vidic. Naznanili so ga oblasti.

Ljubljanske novice.

lj Pozor na odlaševanje strank! C. kr. policijsko ravnateljstvo je opazilo, da stanovanjedajalci in družinski predstojniki izseljene stranke, odpuščene posle, odpotovane begunce in tuje itd. radi tega na policiji ne odlašajo, da še nadalje obdržijo pravico do krušnih in drugih kart za živila. Policijsko ravnateljstvo opozarja na to nedopustnost in pripominja, da bo take slučaje ne samo po zglaševalnih predpisih, ampak po danem dejstvenem stanu kot goljufijo zasledovalo. Prebivalstvo se pa tudi pozivlja, da take goljufive slučaje z kartami za živila naznani c. kr. policijskemu ravnateljstvu. Za ostalo odlaševanje sestanovalecev, poslov itd. se mora najkasneje do 28. januarja 1917 izvršiti. Pri tem se še posebno na odlaševanje begunccev opozarja.

lj **Gostovanje hrvatskega umetnika Retta v Ljubljani.** V Ljubljano je prišel g. Obradović-Retta, ki se bo produciral v hotelu »Union« samo v soboto 27. in v nedeljo 28. t. m., vsakokrat ob 8. uri zvečer. Iz laskavih kritik različnih listov se more sklepati, da je g. Retta ženijalen fenomen v telepatiji, hipnozi, ventrilogiji, magiji in transformacijah a la Fregoli in avtor repertoarjev, ki jih je izvajal pred nemškimi cesarjem Viljemom II., kakor tudi na vseh največjih odrih cele Evrope. Predprodaja vstopnic v trafikih Dolenc, Prešernova ulica. Sedeži po 5 K, 4 K, 3 K, 2 K, 1 K 50 v. in 1 K, stojišča po 80 vin. Dijaki in dijanke plačajo le 50 vin.

lj **Smrtna kosa.** Umrl je v deželni bolnišnici v pokloju polkovnik Viktor pl. Putti. — Gospodu profesorju Adolfu Robidi je umrl sinček Marijan. Naše najiskrenejše sožalje!

lj **Sladkorja v kavnarnah ne bo dobiti.** Z Dunaja se poroča, da pripravlja prehranjevalni urad odredbo, ki bo kavararnjem prepovedala dajati sladkor h kakršnikoli pijačam. Gostje bodo morali sami prinesiti v kavarne sladkor s seboj.

lj **Sreča v nesreči.** Predvčerajšnjem je nek gospod izgubil listino, v kateri je imel tri tisočake, tri stotake in okoli 60 K drugega papirnatega denarja ter vse svoje za potovanje potrebne listine. Istega dne je pa nek višji dostojanstvenik našel pred kazino, po kateri poti izgubitelj sploh ni hodil, listino, v kateri so bile še vse listine in vsi trije tisočaki, le manjši denar, t. j. okoli 360 K je manjkalo. Prvotni najditelj je namreč vzel iz listnice drobšč, drugo je pa vse iz neznanih vzrokov pustil v miru in vrnil proč. Zadnji pošteni najditelj je vse oddal pri policiji, najdenino je pa odstopil nekemu kavararnskemu uslužbencu.

lj **Odšaja celih zaklanih prešičev.** Vsled malega dovoza zaklanih prešičev se jih do preklica ne bo več oddajalo na klavnici. Stranke naj se vsled tega zaradi prešičev tudi ne hodijo več k mestni aprovizaciji zglašati.

Predor pod Kana'om.

»Daily Cronicle« poroča po intervjuu ministra Sembata, da Francoska splošno pozdravlja projekt predora pod Kana'om. Treba bo ta predor v kratkem zgraditi, ker želi Anglija novo dvotirno železnico iz Caleja in Bordoa preko Lijona, Modene, severne Italije, Trsta in Belgrada v Odeso. »Eclair« pravi, da je Asquith prav blagohotno sprejel odbor za zgradbo tega predora.

V »La Nature« je priobčil P. de Lančlanek, iz katerega posnemamo:

Dve izjavi v najnovejšem času visoko stoječih, oficijelnih angleških osebnosti sta obrnili zopet pozornost na projekt, o katerem se je že mnogo pisalo in govorilo. Koncem maja je javno izjavil Sir Lionel Earl, državni podtajnik, da se bo v kratkem začel graditi predor, ki bo vezal Anglijo in Francijo. Nekoliko pozneje pa je stavil Fell v spodnji zbornici predlog, naj da vlada dovoljenje za ta projekt, da se bode delo takoj po vojni pričelo, ko bo dovolj delavskih moči na razolago.

Domnevati se torej sme, da bodo v kratkem izginili vsi pomisleki, ki so dosedaj ovirali zgradbo tega predora, kojega pomen bo tako dalekosežen, kakor zgradba Sueškega in Panamskega prekopa. Sploh se je pa smatral ta projekt več kakor eno stoletje za enega najvažnejših faktorjev gospodarskega razvoja zapadne Evrope.

Inženir Mathieu je že l. 1802 izdelal prvi načrt za predor pod Kana'om; o temu načrtu je rekel tedanji minister Fox: »To je eno največjih del, katero bi mogli skupno izvršiti.« A ta načrt se ni izvršil še iz tega vzroka ne, ker so bila tedanja tehnična sredstva nezadostna za tako velikkansko podjetje.

Med leti 1834 in 1866 je izdelal častnik francoskega inženirskega kora Tomé de Gamond celo vrsto načrtov, ki so dobivali polagoma vedno bolj praktično obliko. Pred izvršitvijo pa je Gamond umrl, izmučen od dela in ruiniran.

Gamondovo delo ni bilo brezplodno. Ti načrti so služili za podlago preiskav v Kana'lu, ki so se izvršile od angleške in francoske strani, še v večji meri pa so bili vzrok diplomatskih pogajanj, ki so se vršila 1869 in 1875 in so imela za posledico, da se je na Francoskem ustanovila francoska družba, na Angleškem pa tri družbe za predraziskavanja.

Iz tehniškega in geološkega stališča je gradba tega predora mogoča, kar dokazujejo različni rovi in galerije, izvršeni na angleškem obrežju, ter francoska dela v Sangatte, kjer so potrebne stavbe že narejene in je bil izkopan celo 1839 m dolg predor pod morjem. 2. avgusta 1875 je bila francoski družbi podeljena koncesija za zgradbo železnice. Na Angleškem pa je kupila Submarine Railway vse pravice družb: South Western in Channel Tunnel Co., ko je naenkrat otvorilo časopisje pod vodstvom »Times« silovit boj proti predoru pod Kana'om in je uničilo vse upanje, ki se ga je stavilo na to podjetje. Anglija, ki se je bala za svojo nedotaknjenost in je hotela preprečiti vsako možno invazijo, se je izrekla proti projektu, in vsi poznejši poskusi, pregovoriti parlament, so se izjalovili. Od l. 1888 se ni ničesar več slišalo o tem projektu, dokler ni avgusta 1915 90 članov spodnje zbornice vložilo peticije v prilog predoru. Sedanji dogodki pa so Angležem odprli oči, kakega pomena je podmorska zveza med kontinentom in Britanijo, ki itak ni več varna pred napadi.

Podmorski čolni in zračna brodovja ne ogrožajo le angleškega obrežja, ampak tvorijo tudi stalno nevarnost za angleške trgovske ladje. Tudi preskrba Anglije z živili bi se lažje pod morjem vršila. Z vojaškega stališča bi pa zamogla Anglija izdatneje in hitreje podpirati Francoze, če bi bila že gotova podmorska železnica, po kateri bi bilo mogoče vsak dan prepeljati en cel vojni zbor s provijantom in municijo vred. Na drugi strani bi pa angleška trgovina razpolagala z vsem svojim brodovjem, mesto da je morala sedaj odstopiti del ladij za prevoz čet; francoska in angleška pristanišča ne bi bila prenapolnjena, in marsiktero torpediranje bi bilo izostalo! Ako bi obstojal predor, bi sedanja vojna nudila popolnoma drugo sliko.

Število potnikov pa se da precej natančno ceniti. V prvem letu po otvoritvi bi otovalo po železnici skozi predor 900.000 potnikov, 1.200.000 sedem let pozneje (ker se je izračunilo, da je dosedaj promet naraščal letno za 50.000 potnikov), in 3 do 4 milijone, če bi promet med Anglijo in Francijo naraščal v isti meri, kakor med Francijo in Belgijo.

Albert Sartinaux, znani ravnatelj družbe Compagnie du Nord in neumorni zagovornik predora, je nekoč pisal: »Po goji modernega življenja, vedno bolj rastoči izmenjavni promet zahteva stalno izboljševanje prometnih sredstev. Vsaka dežela, ki hoče varovati svoje interese, ne sme le izboljševati svojih notranjih zvez, ampak mora tudi skušati olajšati promet z inozemstvom.« Dejstvo je, da gradnja novih železnic pospešuje gospodarske razmere; ta sprehaj se pa ne omejuje le na pokrajine, skozi katere teče železnica, ampak se občuti tudi v sosednjih ozemljih in mestih.

Dasiravno je Kanal precej ozek, je vendar vedno tvoril prometno zapreko med Anglijo in kontinentom, predor bi pa imel brezdvomno neprecenljivo vrednost, ker bi pospeševal trgovstvo med Anglijo in zapadno Evropo. Tudi osebni promet bi bil mnogo živahnejši, ker bi bil potovalni čas mnogo skrajšan, vrhu tega bi pa po-

tovali tudi oni, ki se boje potovanja po morju. Gospodarski pomen predora so dokazali predori v Srednji Evropi: Semernik med Avstrijo in Italijo, Mont-Cenis med Francijo in Italijo in St. Gotard med Italijo in Severno Nemčijo. Predor pod Kana'om bi igral enako veliko vlogo, skoro gotovo pa še večjo, ker njegov vpliv ne bi bil omejen samo na odnošaje dveh dežel, ampak bi se pokazal v vsem evropskem trgovskem prometu. Njegov pomen se da torej bolj primerjati z onim, ki ga ima Sueški prekop.

Osebni promet med Anglijo in kontinentom je v zadnjih 30. letih zelo narastel; toda če primerjamo število potnikov s številom prebivalstva, se pokaže, da to razmerje ne presega 1 odstotka, kajti na 160 milijonov evropskih prebivalcev je odpadlo 1912 le okoli 1.700.000 potnikov na Angleško ali z Angleškega. Izračunilo se je tudi, da odpade na vsakega Angleža povprečno na leto 30 potovanj doma, med tem ko nasprotno od 30 prebivalcev le eden potuje na kontinent. Z eno besedo: Anglež ostane zaprt na svojem otoku. Toda temu ni vzrok nenaklonjenost Angležev do potovanja, kajti doma potujejo mnogo več, kakor drugi narodi. Tedaj združuje Angleže le prevoz čez Kanal, da ne potujejo na kontinent, in iz istega vzroka tudi kontinentalci ne potujejo na Angleško. Če ne bi bilo kokavškega preliva, ali če bi bil predor pod njim, potem bi osebni promet gotovo zelo narastel.

Kako bi pa bilo glede trgovskega prometa? Iz podatkov Yves Guyota sledi, da se je trgovski promet v letih 1902—1912 med Francosko in Anglijo povečal le za 3,6 odstotka, med tem ko je med Francijo in Nemčijo narastel za 9,8 odstotka, dasi se Anglija in Francija glede svoje produkcije izpopolnjujeta, ena mora od druge kupiti, kar ji manjka. Če bi pa bil izdelan predor, bi se prevažalo v njem polovico blaga, ki se ceni na 5 in pol milijona ton. Sartiaux sicer pravi, da se to ne more vnaprej izračunati, domneva pa, da bi predorska družba dobila za prevoz vrednostnih predmetov za okoli 600 milijonov in najmanj 50 do 60.000 ton brzovoznega blaga, je pa mnenja, da bi ostal trgovskim ladjam velik del njihovega tovarnega blaga; skozi predor bi se pa prevažalo le blago prve in druge vrste.

Vojaških pomislekov proti gradnji predora ni več, nasprotno, očitno se je pokazala strateška vrednost železnic. Tehnične težkoče, ki so generacijam branile začetki to gigantsko delo, je premagala elektrika in napredek inženirske vede. Definitivni načrt proge je izdelan. Določena sta dva tira v dveh sporednih galerijah s premerom 5 in pol do 6 metrov, oddaljena do 5 metrov drug od drugega. Ti dve galeriji bi bili zvezani z mnogimi povprečnimi galerijami. Tri metre široka stranska galerija bo služila za odvoz.

Železnica bi se odcepila pri Beuvre-quentu od proge Boulogne—Calais, s postajališči v Marquise in Wissant, južno od zarez Escalles bi pa stopila pod morje. Na Angleškem bi pa predor zavil pri Shakespeare Cliff v velikem loku priklapljačjo na železniško progo proti Doveru. Pri Wadenthun bi se zgradil 2 km dolg predor zaradi direktne zveze v Belgijo in Nemčijo. Dolžina predora pod vodo bi znašala 48 kilometrov.

Iz finančnega stališča ni za udejstvovanje tega projekta nikakih težkoč. Stroški so bili prvotno proračunani na 125 milijonov, potem na 250 in končno na 400 milijonov. Ta vsota bi se z lahkoto nabrala na Angleškem, Francoskem in v Belgiji.

V gospodarskem oziru bi se vožnja iz Pariza v London skrajšala za 2 uri in bi trajala le 40 minut; možno bi bilo vpeljati več brzovlakovnih zvez med Anglijo in kontinentom in tako zelo dvigniti trgovino. V političnem oziru bi pa ta nova pot močno okrepila zvezo med Anglijo ter njenimi zavezniki in prijatelji.

Tako torej pisec v »La Nature«. Ali se bo pa izvršil ta gigantski projekt res v doglednem času, pa nam ne jamči.

Prehlajenja vratu se je mogoče obraniti s pozivljenjem krvnega toka. Živahno pretakajoča se kri je najvarnejša obramba proti učinkom mraza. To dosežemo z notranjim izpiranjem vratu s Fellerjevim oživljajočim antiseptičnim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elsa-fluide«. Ako so pa že nastopile bolečine v vratu, se rabi tudi zunanje za bol lajšajoče masaje in ovitke. Predvojne cene. 12 steklenic pošlje povsod franco za 6 kron lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvatsko). Priporočajo ga mnogi zdravniki. Mnogo nad 100.000 zahvalnic. Tudi za Fellerjeve odvajalne »Elsa-kroglice«.

Orehov les v hloilih,
Kostanjev les v polenih in hloilih
2407 **kupim**

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

Profesor Adolf Robida s
soprogo Malči naznanja, da je
Bog sklenil smrt edinca — ljub-
ljenčka

Marijana.

Pogreb bo 26. t. m. (v petek)
ob 2. uri popoldan iz Ternovskih
ulic 15.

Oče. Matl.

Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

Službe išče

trgovski pomočnik

še vojaščin prost, v kaki trgovini s specerijo
ali z železnino. Najljubše bi mu bilo kje v
mestu, gre pa tudi na deželo. Vprašanja naj
se stavijo na upravo lista pod „Trgovski po-
močnik št. 171.“

Išče se

188

voznik

z enim ali dvema paroma konj za
izvažanje lesa (hlodov) iz gozda na
žago; konjska krma preskrbljena, za-
služek na par konj vsak dan K 50—
garantiran. Gozd leži pri Vuzenici na Stajer-
skem. Ponudbe naj se pošljejo na naslov:
Janko Tavčar, Gradec, Katzianergasse 10.

500K

Vam plačam, ako Va-
ših kurjih očes, bra-
davic in trde kože,
tekem 3 dni s kore-
nino in brez bolečin
ne odpravi

Kia-Balsam.

Cena ločku z jam-
stvenim pismom
K 1-50, 3 lončki K 4—, 6 lončki v K 6-50. Sto-
tine zahvalnice in priznanje. Kerneny, Kaschau
(Kassa) L, poštini predal 12/42 Ogrsko. 2631

Gospodična

21 let stara, želi
nastopiti službo

UČENKA

v mešani trgovini. Plača za eno leto stroške
sama. Ponudbe sprejema uprava lista pod št. 190.

Išče se za takoj ali pozneje v sredini
mesta ali blizu južnega kolodvora

! meblovano ! ! stanovanje !

obstoječe iz 1 ali 2 sob in kuhinje. Cenj. ponu-
dbe sprejema upr. „Slov.“ pod šifro „Stanov. 25.“

Kuharica

30 let stara, vajena vsega gospodinjstva, izurjena
tudi v šivanju in je že služila v župnišču, išče
mesta pri kakem gospodu duhovniku na deželi.
Cenjene ponudbe na upravo „Slovenca“ pod šifro
»Varčna gospodinja 194.«

Sprejme se dobro izurjena

prodajalka

mešanega blaga, večča tudi železnine.
Hrana in stanovanje v hiši. Pismene ponudbe
z natančno navedbo dosedanjega službova-
nja naj se dopošljejo na A. Sušnik, Za-
loška cesta 21. Ljubljana. 197

Naprodaj je dobro ohranjena

kočija.

Več se izve pri vratarju tobačne to-
varne v Ljubljani. 191 3

Pes bernardinec

dober čuvaj, se prodaja v Streliški ul. 26.

Tisk »Katoliške Tiskarne«.

Podplati se ohranijo,

če se na nove ali na malo pono-
šene čevlje pritrdijo nabitki iz us-
nja. Dobe se pri Peter Kozina & Ko,
Ljubljana.

Zamaške

nove in stare **kupi** vsako množino
trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj,
Ljubljanska industrija probkovih zamaškov

Prazne ureče

vsake vrste in v vsaki množini
kupi in plača po najvišjih cenah
trgovska firma J. KUŠLAN, Kranj,
Gorenjsko. — Istotam se kupujejo po
najvišjih dnevnih cenah

suhe gobe.

2383

Glasovirje,
pianine
harmonije in
orkestrijone

S. Kmetetz
Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

124

Gospodarsko društvo v Trnovem
na Notranjskem

proda

vso zalogo manufakture, železnine,
steklenine, galanterije in čevljev.

Nakup ugoden. Zapisnik na razpolago.

Prosim, ogledajte si predležee oblike
nog, in ne bodete prišli težko do pre-
pričanja, da oblika čevlja ne sme biti
poljubna, temveč obliki noge popolno-
ma prilagojena. Človeške noge niso
vse enake oblike, vsaka noga ima svoje
posebnosti, in te posebnosti upoštevati
je dolžnost vsakega izkušn. veččaka.

Poskusite pri: 2472

Fran Szantner

specialist za ortopedična
in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

183

DOBRO

SENO

Za LESTNO UPORABO VSAKO MNOŽINO

KUPI SPEDICIJSKA TVRDKA

F. & A. UHER v Ljubljani

Selenburgova ul. 4.

Kaj delajo trapisti,

o tem lahko izveš v m.č. ni novi knjižici:
„Brat Gabriel Giraud in nje-
gova ustanova v Rajhenburgu.“

Dobiva se pri oo. trapistih v Ra-
henburgu, v katoliški bukvarni v Ljubljani,
pri J. Krajec nast. in Urban Horvat v
Novem mestu in po vseh drugih knji-
garnah. Broširana knjiga velja K 2-50
in v platno vezana K 3-50, po pošti pa
pr. obeh po 20 vin. več. — Te ne samo
vsekozi zanimive in s primernimi po-
dobami okrašene, ampak ravnotako
poučne in zabavne knjižice bi ne
smelo manjkati v nobeni šolski in
družinski knjižnici. Sežite tedaj po tej
neuvadni knjižici vsi Slovenci, vse
šolske, farne in izobraževalne knjižnice
ter knjižnice Marijinih družb itd.!

2297

Izboren

nadomestek za pravo jedilno olje

za vsakovrstne salate, si vsakateri sam lahko pripravi, če kupi zavitek mojega

islandskega Caraghee - mahu

zavitek za 1 liter olja garantirano izbranega K 1—
zavitek za 1 liter olja najfinejše vrste K 1'30
zavitek za 2 litra olja najfinejše vrste K 2'40

Dobi se pri M. Szanko v Ljubljani, Kopitarjeva ulica, kakor tudi že pri-
pravljen tekoč nadomestek olja za takojšnjo uporabo 1 liter K 2—. (Tekoč
nadomestek se po pošti ne razpošilja.)

Poštna naročila in denarne pošiljke naj se pošiljajo na

Ioan Dežman v Ljubljani, Kopitarjeva ulica šte. 6.

št. 765.

Razglas.

Ker se mnogo psov brez vsakega nadzorstva klata po ulicah, se medseboj
grize in popada in da se, kolikor je mogoče, prepreči izbruh stekline, se po-
sestniki psov pozivajo, naj imajo pse pod strogim nadzorstvom. Nikakor ne
smejo nenadzorovani okrog pohajati.

Zdravstveno stanje svojih psov je strogo nadzorovati in vsak slučaj sum-
ljivega obolenja nemudoma naznaniti mestnemu magistratu.

Prepovedano je pse jemati v javne lokale, kakor v gostilno, kavarno itd.,
na kar se posestniki psov posebno opozarjajo.

Prestopki se bodo v zmislu zakona o živinskih kužnih boleznih strogo
kaznovali.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 19. januarja 1917.

196

Naznanjamo s tem vsem sorodnikom žalostno vest,
da je naša ljuba, draga mati, oziroma sestra, stara
mati itd., gospa

Pavla Hönigschmid roj. Blasnik

posestnica v Solkanu pri Gorici

dne 23. t. m. ob pol 5. uri popoldne, previdena s sv. zakramenti,
po dolgi in mučni bolezni, mirno preminula.

Pogreb drage pokojnice se bo vršil dne 26. t. m. ob 3. uri
popoldne iz hiše žalosti Breg št. 12, na pokopališče k Sv. Križu.
Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 24. januarja 1917.

198

Globoko žalu' oči ostali.

Potrji nelzmerne žalosti, naznanjamo vsem sorodnikom in znancem pre-
tužno vest, da je naša iskreno ljubljena mati, ozi. sestra, gospa

Karolina Petsche roj. Mayer

davkarjeva vdova

po dolgem, mukepolnem trpljenju, previdena s tolažili sv. vere 24. januarja
ob pol 11. ponoči, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se vrši dne 26. januarja ob 4. uri iz hiše
žalosti na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. januarja 1917.

199

Globoko žalujoči ostali.

Kostanjeve in bukovne hlode

kupi vsako množino karnof vagon

Strojlina tovarna SAMSA & Co v Ljubljani.

Vpoštevajo se le pismene ponudbe z navedbo cen.

136

1 liter izvrstnega nadomestila za olje

si lahko naredi vsak sam iz mojega zelo priporočljivega

Caraghee morskega mahu

1 zavitek garantirano izbranega za 1 Ltr stane K 1—. Ker mi vsled velikih poštinih naročil ni mo-
goče vsem cenj. odjemalcem točno ustreči, se dovoljujem tem potom vsem cenj. odjemalcem sporo-
čiti, da se dobi moj morski mah

za okolico	Novo mesto	pri g.	A. Oblak	Novo mesto
>	Kranj	>	F. Dolenz	Kranj
>	Tržič	>	L. Lavš	Tržič
>	Jesenice	>	M. Perušek	Jesenice
>	Radovljica	>	F. Perc	Radovljica

za Ljubljano se dobi pri g. Marija Lukanc Kopitarjeva ulica 4. in vseh boljših trgo-
vah. Poštna naročila najmanj 6 zav. sprejema J. Urek, Ljubljana 5, Mestni trg 13.